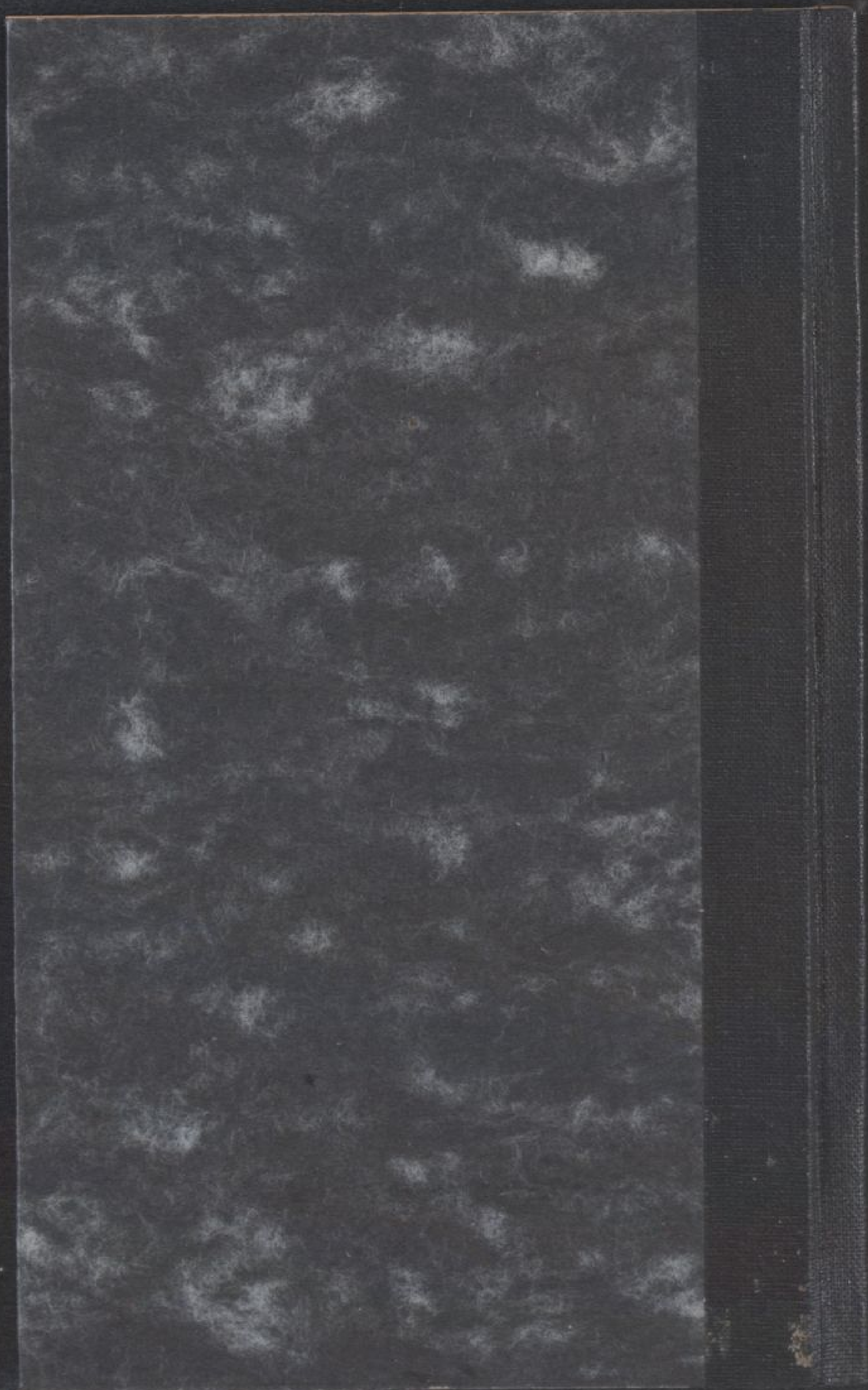
Fundamento de Esperanto: eldono hispana

Hachette

Paris; FRA 1913

ÖNB
+Z103877307

ELDONO HISPANA

L.-L. ZAMENHOF

Fundamento de Esperanto

TRADUKITA LAŬ LA PERMESO DE LA AŬTORO

DE

VICENTE INGLADA

DUA ELDONO

PARIS
LIBRAIRIE HACHETTE ET Cie
79, BOULEVARD SAINT-GERMAIN, 79

Bohemujo : F. TOPIČ, 11, Ferdinandova, *PRAHA*. — **Brazilio** : F. ALVES Y Cª, 166, rua do Ouvidor, *RIO DE JANEIRO*. — **Danujo** : HÖST & SÖN, Bredgade 35, *KJÖBENHAVN*. — **Germanujo** : ESPERANTO VERLAG ADER & BOREL, Struvestr. 40, *DRESDEN A. I.* — **Granda Britujo** : THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, Museum Station Buildings, 133-6, High Holborn, *LONDON W. C.* — **Hispanujo** : Hijos de J. ESPASA, 579, Calle de las Cortes, kaj JOHANO ROSALS, Puerta Ferrisa, 30, *BARCELONA*. — **Hungarujo** : L. KÓKAI, IV., Károly-u 1., *BUDAPEST*. — **Italujo** : ESPERANTA ITALA KOOPERATIVO, Salita Pollaiuoli, 13-4, *GENOVA*. — **Polujo** : M. ARCT, 53, Nowy Swiat, *WARSZAWA*. — **Rumanujo** : CAROL P. SEGAL, Calea Victoriei, 76, *BUCUREŠTI*. — **Rusujo** : LIBREJO ESPERANTO, 26, Tverskaja, *MOSKVĂ*. — **Svedujo** : C. E. FRITZ, Fredsgatan, *STOCKHOLM*. — **Svisujo** : UNIVERSALA ESPERANTIA LIBREJO, 10, rue de la Bourse, *GENÈVE*. — **Usono** : AMERICAN ESPERANTIST Co, 607 15th St., *WASHINGTON, D. C.*

Fr. 1.

VERKARO DE Dro L. L. ZAMENHOF

Fundamentaj Verkoj.

Fundamento de Esperanto.

Kvinlingva eldono (**franca-angla-germana-rusa-pola**). (*Antaŭparolo, Gramatiko, Ekzercaro, Universala vortaro.*)

Unu volumo in-16, bindita, Fr. 3; broŝurita (*4a eldono*). . . Fr. 2 »

Oni vendas aparte { Ekzercaro (kvinlingva), br. . . . . . — 0 75
{ Universala Vortaro (do), br. . . . . . — 1 »

Eldono Armena . . . . 1 »
— **Bohema**, tradukita de So Ed. Kühnl . . . . 1 »
— **Greka**, — de So Konstantino Kuluri. . . . . . . 1 »
— **Hispana**, — de So Vicente Inglada (*2a eldono*) . . . . 1 »
— **Hungara**, — de So Paul de Lengyel . . . . 1 »
— **Itala**, — de Sino Rosa Junck . . . . 1 »
— **Jud-hispana** (*Ekzercaro kaj plua nefundamenta eldono*). 1 »
— **Rumana**, — de « Societateă Esperantistă Română ». . 1 »
— **Turka-Franca**, tradukita de J. Gueron, 2 vol. *ĉiu*. . . . 1 »

La Fundamento, kiun ĉiu Esperantisto devas elkoni, konsistas el kvar partoj: 1e *Antaŭparolo*, kie la aŭtoro de Esperanto, Dro Zamenhof, montras la necesecon konservi kiel neŝanĝeblan bazon tiun verkon, absoluta kondiĉo por la unueco de la lingvo, kaj klarigas la kondiĉojn, en kiuj Esperanto povos, sen rompo de tiu unueco, riĉiĝi iom post iom, per la alpreno de novaj vortoj aŭ formoj montriĝintaj necesaj; 2e *Fundamenta Gramatiko* prezentita tre koncize kaj klare en 16 reguloj; 3e *Ekzercaro*, zorge gradigita, kiu plenigas la gramatikon kaj montras ĝian aplikon; 4e *Universala Vortaro*, kiu entenas la 1800 esperantajn unuajn radikojn, kun traduko en kvin lingvoj, kiuj estis alprenitaj kiel bazo por la starigo de Esperanto. — La *Fundamento de Esperanto* estas mem bonega kaj plena lernolibro.

Lingvaj Respondoj, aperintaj en « La Revuo ».

Unu volumo in-8, 32-paĝa (*2a eldono*) . . . . Fr. » 75

Tiuj 45 respondoj de Dro Zamenhof, publikigitaj iom post iom en « La Revuo », kaj kunigitaj en unu volumo, donas la solvon de kelkaj malfacilaĵoj kaj precizas klare la uzon de kelkaj prepozicioj, de kelkaj vortoj, de akuzativo, k. t. p. Kvankam ili ne devas esti, laŭ la diro de nia *Majstro*, plene oficialaj, oni devas konfesi, ke ili faras grandan servon al tiuj, kiuj ilin konsultas.

Fundamenta Krestomatio, Ekzercoj, fabloj kaj rakontoj, artikoloj pri Esperanto, poezioj.

Unu volumo in-16, 460-paĝa (*7a eldono*) bind. Fr. 4; broŝ. . Fr. 3 50

La *libro de ĉiuj* oni povus nomi la Fundamentan Krestomation. Post « Fundamento de Esperanto » ĝi estas la verko la plej grava, kiun ĉiu esperantisto devas koni. Dro Zamenhof tiris mem el siaj verkoj, kaj el la verkoj de la plej bonaj esperantistaj verkistoj, ĉiujn artikolojn, kiujn estas en ĝi. La libro entenas ĉarmoplenajn legendojn, interesajn rakontojn, anekdotojn, lingvajn kaj sciencajn artikolojn, k. t. p. Fine ĝi liveras al ni belegan kolekton da 70 poezioj, el niaj plej lertaj esperantistaj poetoj. Ĉio estas zorge gradigita, kio faciligas ĝian akiron al la novaj esperantistoj.

ELDONO HISPANA

L.-L. ZAMENHOF

Fundamento de Esperanto

TRADUKITA LAŬ LA PERMESO DE LA AŬTORO
DE
VICENTE INGLADA

PARIS
LIBRAIRIE HACHETTE ET Cie
79, BOULEVARD SAINT-GERMAIN, 79.

ESPAÑA

HIJOS DE J. ESPASA
579, CALLE DE LAS CORTÈS
BARCELONA

JOHANO ROSALS
PUERTA FERRISA, 30
BARCELONA

1913

Zamenhof, Ludwig (Lazarus)

AL

LA GLORA AŬTORO DE ESPERANTO

DOKTORO L. L. ZAMENHOF

DANKE DEDIĈAS

La Tradukinto.

ANTAŬPAROLO

Por ke lingvo internacia povu bone kaj regule progresadi kaj por ke ĝi havu plenan certecon, ke ĝi neniam disfalos kaj ia facilanima paŝo de ĝiaj amikoj estontaj ne detruos la laborojn de ĝiaj amikoj estintaj, — estas plej necesa antaŭ ĉio unu kondiĉo : la ekzistado de klare difinita, neniam tuŝebla kaj neniam ŝanĝebla **Fundamento** de la lingvo. Kiam nia lingvo estos oficiale akceptita de la *registaroj* de la plej ĉefaj regnoj kaj tiuj ĉi registaroj per speciala *leĝo* garantios al Esperanto tute certan vivon kaj uzatecon kaj plenan sendanĝerecon kontraŭ ĉiuj personaj kapricoj aŭ disputoj, tiam aŭtoritata komitato, interkonsente elektita de tiuj registaroj, havos la rajton fari en la fundamento de la lingvo unu fojon por ĉiam ĉiujn deziritajn ŝanĝojn, *se* tiaj ŝanĝoj montriĝos necesaj ; sed *ĝis tiu tempo* la fundamento de Esperanto devas plej severe resti absolute senŝanĝa, ĉar severa netuŝebleco de nia fundamento estas la plej grava kaŭzo de nia ĝisnuna progresado kaj la plej grava kondiĉo por nia regula kaj paca progresado estonta. *Neniu persono kaj neniu societo devas havi la rajton arbitre fari en nia Fundamento iun eĉ plej malgrandan ŝanĝon !* Tiun ĉi tre gravan principon la esperantistoj volu ĉiam bone memori kaj kontraŭ la

ektuŝo de tiu ĉi principo ili volu ĉiam energie batali, ĉar la momento, en kiu ni ektuŝus tiun principon, estus la komenco de nia morto.

Laŭ silenta interkonsento de ĉiuj esperantistoj jam de tre longa tempo la sekvantaj tri verkoj estas rigardataj kiel fundamento de Esperanto : 1) La 16-regula *gramatiko*; 2) la « *Universala Vortaro* »; 3) la « *Ekzercaro* ». Tiujn ĉi tri verkojn la aŭtoro de Esperanto rigardadis ĉiam kiel *leĝojn* por li, kaj malgraŭ oftaj tentoj kaj delogoj li neniam permesis al si (almenaŭ *konscie*) eĉ la plej malgrandan pekon kontraŭ tiuj ĉi leĝoj; li esperas, ke pro la bono de nia afero ankaŭ ĉiuj aliaj esperantistoj ĉiam rigardados tiujn ĉi tri verkojn kiel la solan leĝan kaj netuŝeblan fundamenton de Esperanto.

Por ke ia regno estu forta kaj glora kaj povu sane disvolviĝadi, estas necese ke ĉiu regnano sciu, ke li neniam dependos de la kapricoj de tiu aŭ alia persono, sed devas obei ĉiam nur klarajn, tute difinitajn fundamentajn *leĝojn* de sia lando, kiuj estas egale devigaj por la regantoj kaj regatoj kaj en kiuj neniu havas la rajton fari arbitre laŭ persona bontrovo : n ŝanĝon aŭ aldonon. Tiel same por ke nia afero bone progresadu, estas necese, ke ĉiu esperantisto havu la plenan certecon, ke leĝdonanto por li ĉiam estos ne ia *persono*, sed ia klare difinita *verko*. Tial, por meti finon al ĉiuj malkompreniĝoj kaj disputoj, kaj por ke ĉiu esperantisto sciu tute klare, per kio li devas en ĉio sin gvidi, la aŭtoro de Esperanto decidis nun eldoni en formo de unu libro tiujn tri verkojn, kiuj laŭ silenta inter-

konsento de ĉiuj esperantistoj jam de longe fariĝis fundamento por Esperanto, kaj li petas, ke la okuloj de ĉiuj esperantistoj estu ĉiam turnataj ne al li, sed al *tiu ĉi libro*. Ĝis la tempo, kiam ia por ĉiuj aŭtoritata kaj nedisputebla institucio decidos alie, ĉio, kio troviĝas en tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel deviga por ĉiuj; ĉio, kio estas kontraŭ tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel malbona, se ĝi eĉ apartenus al la plumo de la aŭtoro de Esperanto mem. Nur la supre nomitaj tri verkoj publikigitaj en la libro « Fundamento de Esperanto », devas esti rigardataj kiel oficialaj; ĉio alia, kion mi verkis aŭ verkos, konsilas, korektas, aprobas k. t. p., estas nur verkoj *privataj*, kiujn la esperantistoj — se ili trovas tion ĉi utila por la unueco de nia afero — povas rigardadi kiel *modela*, sed ne kiel *deviga*.

Havante la karakteron de *fundamento*, la tri verkoj represitaj en tiu ĉi libro devas antaŭ ĉio esti *netuŝeblaj*. Tial la legantoj ne miru, ke ili trovos en la nacia traduko de diversaj vortoj en tiu ĉi libro (precipe en la angla parto) tute nekorektite tiujn samajn *erarojn*, kiuj sin trovis en la unua eldono de la « Universala Vortaro ». Mi permesis al mi nur korekti la *preserarojn*: sed se ia vorto estis erare aŭ nelerte *tradukita*, mi ĝin lasis en tiu ĉi libro tute senŝanĝe; ĉar se mi volus plibonigi, tio ĉi jam estus *ŝanĝo*, kiu povus kaŭzi disputojn kaj kiu en verko fundamenta ne povas esti tolerata. *La fundamento devas resti severe netuŝebla eĉ kune kun siaj eraroj*. La erareco en la nacia traduko de tiu aŭ alia vorto ne prezentas grandan malfeliĉon,

ĉar, komparante la kuntekstan tradukon en la aliaj lingvoj, oni facile trovos la veran sencon de ĉiu vorto; sed senkompare pli grandan danĝeron prezentus la *ŝanĝado* de la traduko de ia vorto, ĉar, perdinte la severan netuŝeblecon, la verko perdus sian eksterordinare necesan karakteron de dogma fundamenteco, kaj, trovante en unu eldono alian tradukon ol en alia, la uzanto ne havus la certecon, ke mi morgaŭ ne faros ian alian ŝanĝon, kaj li perdus sian konfidon kaj apogon. Al ĉiu, kiu montros al mi ian nebonan esprimon en la Fundamenta libro, mi respondos trankvile : jes, ĝi estas eraro, sed ĝi devas resti netuŝebla, ĉar ĝi apartenas al la fundamenta dokumento, en kiu neniu havas la rajton fari ian ŝanĝon. »

La « Fundamento de Esperanto » tute ne devas esti rigardata kiel la plej bona lernolibro kaj vortaro de Esperanto. Ho, ne! Kiu volas *perfektiĝi* en Esperanto, al tiu mi rekomendas la diversajn lernolibrojn kaj vortarojn, multe *pli bonajn* kaj *pli vastajn*, kiuj estas eldonitaj de niaj plej kompetentaj amikoj por ĉiu nacio aparte kaj el kiuj la plej gravaj estas eldonitaj tre bone kaj zorgeme, sub mia persona kontrolo kaj kunhelpo. Sed la « Fundamento de Esperanto » devas troviĝi en la manoj de ĉiu bona esperantisto kiel konstanta *gvida dokumento*, por ke li bone ellernu kaj per ofta enrigardado konstante memorigadu al si, kio en nia lingvo estas oficiala kaj netuŝebla, por ke li povu ĉiam bone distingi la vortojn kaj regulojn *oficialajn*, kiuj devos troviĝi en ĉiuj lernoverkoj de Esperanto, de la vortoj kaj reguloj rekomendataj *private*,

kiuj eble ne al ĉiuj esperantistoj estas konataj aŭ eble ne de ĉiuj estas aprobataj. La « Fundamento de Esperanto » devas troviĝi en la manoj de ĉiu esperantisto kiel konstanta *kontrolilo*, kiu gardos lin de deflankiĝado de la vojo de unueco.

Mi diris, ke la fundamento de nia lingvo devas esti absolute netuŝebla, se eĉ ŝajnus al ni, ke tiu aŭ alia punkto estas sendube erara. Tio ĉi povus naski la penson, ke nia lingvo restos ĉiam rigida kaj neniam disvolviĝos... Ho, ne! Malgraŭ la severa netuŝebleco de la fundamento, nia lingvo havos la plenan eblon ne sole konstante riĉiĝadi, sed eĉ konstante *pliboniĝadi* kaj *perfektiĝadi*; la netuŝebleco de la fundamento nur garantios al ni konstante, ke tiu perfektiĝado fariĝados ne per arbitra, interbatala kaj ruiniga *rompado* kaj *ŝanĝado*, ne per nuligado aŭ sentaŭgigado de nia ĝisnuna literaturo, sed per vojo *natura*, senkonfuza kaj sendanĝera. Pli detale mi parolos pri tio ĉi en la Bulonja kongreso; nun mi diros pri tio ĉi nur kelkajn vortojn, por ke mia opinio ne ŝajnu tro paradoksa :

1) *Riĉigadi* la lingvon per novaj vortoj oni povas jam *nun*, per konsiliĝado kun tiuj personoj, kiuj estas rigardataj kiel la plej aŭtoritataj en nia lingvo, kaj zorgante pri tio, ke ĉiuj uzu tiujn vortojn en la sama formo; sed tiuj ĉi vortoj devas esti nur rekomendataj, ne altrudataj; oni devas ilin uzadi nur en la *literaturo*; sed en korespondado kun personoj *nekonataj* estas bone ĉiam peni uzadi nur vortojn el la « Fundamento » ĉar nur pri tiaj vortoj ni povas esti certaj, ke nia adresato ilin nepre trovos en sia vortaro. Nur

iam poste, kiam la plej granda parto de la novaj vortoj estos jam tute matura, ia aŭtoritata institucio enkondukos ilin en la vortaron *oficialan*, kiel « *Aldonon al la Fundamento* ».

2) Se ia aŭtoritata centra institucio trovos, ke tiu aŭ alia vorto aŭ regulo en nia lingvo estas *tro neoportuna*, ĝi ne devos *forigi* aŭ *ŝanĝi* la diritan formon, sed ĝi povos proponi formon *novan*, kiun ĝi rekomendos uzadi *paralele* kun la formo malnova. Kun la tempo la formo nova iom post iom elpuŝos la formon malnovan, kiu fariĝos *arĥaismo*, kiel ni tion ĉi vidas en ĉiu natura lingvo. Sed, prezentante parton de la *fundamento*, tiuj ĉi arĥaismoj neniam estos elĵetitaj, sed ĉiam estos presataj en ĉiuj lernolibroj kaj vortaroj samtempe kun la formoj novaj, kaj tiamaniere ni havos la certecon, ke eĉ ĉe la plej granda perfektiĝado la unueco de Esperanto neniam estos rompata kaj neniu verko esperanta eĉ el la plej frua tempo iam perdos sian valoron kaj kompreneblecon por la estontaj generacioj.

Mi montris en *principo*, kiamaniere la severa netuŝebleco de la « Fundamento » gardos ĉiam la unuecon de nia lingvo, ne malhelpante tamen al la lingvo ne sole riĉiĝadi, sed eĉ konstante *perfektiĝadi*. Sed en la *praktiko* ni (pro kaŭzoj jam multajn fojojn priparolitaj) devas kompreneble esti *tre singardaj* kun ĉia « perfektigado » de la lingvo : a) ni devas tion ĉi fari ne facilanime, sed nur en okazoj de efektiva *neceseco*; b) fari tion ĉi (post matura prijuĝado) povas ne apartaj personoj, sed nur ia centra institucio kiu havos

nedisputeblan aŭtoritatecon por la tuta esperantistaro.

Mi finas do per la jenaj vortoj :

1. pro la unueco de nia afero ĉiu bona esperantisto devas antaŭ ĉio bone koni la *fundamenton* de nia lingvo ;

2. la fundamento de nia lingvo devas resti por ĉiam *netuŝebla* ;

3. ĝis la tempo kiam aŭtoritata centra institucio decidos *pligrandigi* (neniam *ŝanĝi*!) la ĝisnunan fundamenton per oficialigo de novaj vortoj aŭ reguloj, ĉio bona, kio ne troviĝas en la « Fundamento de Esperanto », devas esti rigardata ne kiel deviga, sed nur kiel *rekomendata*.

La ideoj, kiujn mi supre esprimis pri la Fundamento de Esperanto, prezentas dume nur mian *privatan* opinion. Leĝan sankcion ili ricevos nur en tia okazo, se ili estos akceptitaj de la unua internacia kongreso de esperantistoj, al kiu tiu ĉi verko kune kun sia antaŭparolo estos prezentita.

L. Zamenhof.

Varsovio, Julio 1905.

I

FUNDAMENTA GRAMATIKO

DE LA LINGVO ESPERANTO

1

GRAMÁTICA

A) ALFABETO

Aa,	Bb,	Cc,	Ĉĉ,	Dd,	Ee,	Ff,
a	b	ts	ch	d	e	f

Gg,	Ĝĝ,	Hh,	Ĥĥ,	Ii,
g	dj	h	j	i
en galón.	francesa en adjudant.	ligeramente aspirada.		

Jj,	Ĵĵ,	Kk,	Ll,	Mm,	Nn,	Oo,
y	j	k	l	m	n	o
	francesa.					

Pp,	Rr,	Ss,	Ŝŝ,	Tt,	Uu,	Ŭŭ,
p	r	s	ch	t	u	u
			francesa.			breve (Europa)

Vv,	Zz.
v	z.
	francesa.

Nota. — Las imprentas que carezcan de los signos *ĉ*, *ĝ*, *ĥ*, *ĵ*, *ŝ*, *ŭ*, puedensubstituirlos por *ch*, *gh*, *hh*, *jh*, *sh*, *u*.

B) PARTES DE LA ORACIÓN

1. El Esperanto sólo posee el **artículo determinado** (*la*), invariable para todos los géneros, números y casos. Carece de artículo indeterminado.

2. El **sustantivo** termina siempre en *o*. Para formar el plural se añade una *j* al singular. La lengua sólo tiene dos casos : el *nominativo* y el *acusativo*. Este último se forma del nominativo añadiéndole una *n*. Los demás casos se indican por preposiciones : el *genitivo* por *de* (de), el *dativo* por *al* (á), el *ablativo* por *kun* (con) ó por otras preposiciones, según el sentido Ej. : *la patr'o* — el padre, *al la patr'o* — al padre, *de la patr'o* — del padre, *la patr'o'n* — al padre (en acusativo), *kun la patr'o'j* — con los padres, *la patr'o'j'n* — á los padres (acusativo plural), *por la patr'o* — para el padre, etc.

3. El **adjetivo** termina siempre en *a*. Sus casos y números se indican de igual modo que en los sustantivos. El *comparativo* se forma con la palabra *pli* — más, y el *superlativo* con la palabra *plej* — el más. El « que » del comparativo se traduce por « *ol* » y el « de » del superlativo por « *el* ». Ej. : *pli blank'a ol neĝ'o* — más blanco que la nieve; *mi hav'as la plej bel'a'n patr'in'o'n el ĉiu'j* — tengo la más hermosa de todas las madres.

4. Los *adjetivos* **numerales** *cardinales* son invariables : *unu* (1), *du* (2), *tri* (3), *kvar* (4), *kvin* (5), *ses* (6), *sep* (7), *ok* (8), *naŭ* (9), *dek* (10), *cent* (100), *mil* (1000). Las decenas y centenas se forman por la simple reunión de los diez primeros números. Á los adjetivos numerales cardinales se añade : la terminación (*a*) del

adjetivo, para formar los *numerales ordinales*; *obl*, para los *múltiplos*; *on*, para los numerales *fraccionarios*; *op*, para los numerales *colectivos*. *Po* antecede á los nombres para indicar los numerales *distributivos*. Finalmente, en Esperanto, los adjetivos numerales pueden usarse sustantivada ó adverbialmente. Ej. : *kvin'cent tri'dek tri* = 533; *kvar'a* — 4°; *tri'obl'a* — triple; *kvar'on'o* — cuarto, cuarta parte; *du'op'e* — de á dos; *po kvin* — á razón de cinco (cada uno); *unu'o* — (la) unidad; *unu'e* — primeramente.

5. Los **pronombres** personales son : *mi* (yo), *vi* (tú, Vd, Vds, vosotros, -as), *li* (él), *ŝi* (ella), *ĝi* (él, ella, ello, para animales ó cosas), *si* (se, sí, reflexivo), *ni* (nosotros, -as), *ili* (ellos, ellas), *oni* (se, uno). Para derivar los adjetivos ó pronombres posesivos, se les añade la terminación (*a*) del adjetivo. Los pronombres se declinan como sustantivos. Ej. : *mi'n* — me, á mí (acusativo), *mi'a* — mi, mío, mía, *la vi'a'j* — los vuestros.

6. El **verbo** es invariable en las personas y en los números. Ej. : *mi far'as* — yo hago, *la patr'o far'as* — el padre hace, *ili far'as* — ellos hacen.

Formas del verbo :

a) El *presente* termina en *as* : ej. : *mi far'as* — yo hago.

b) El *pasado*, en *is* : *li far'is* — él hizo.

c) El *futuro*, en *os* : *ili far'os* — ellos harán.

ĉ) El *condicional*, en *us* : *ŝi far'us* — ella haría, hiciera ó hiciese.

d) El *imperativo*, en *u* : *ni far'u* — hagamos.

e) El *infinitivo*, en *i* : *far'i* — hacer.

f) El *participio de presente activo*, en *ant* : *far'ant'a* — que hace, *far'ant'e* — haciendo.

g) El *participio de pasado activo*, en *int* : *far'int'a* — que hizo.

ĝ) El *participio de futuro activo*, en *ont* : *far'ont'a* — que ha de hacer, que hará.

h) El *participio de presente pasivo*, en *at* : *far'at'a* — hecho, que se hace, que es hecho.

ĥ) El *participio de pasado pasivo*, en *it* : *far'it'a* — que ha sido hecho, que fué hecho.

i) El *participio de futuro pasivo*, en *ot* : *far'ot'a* — que ha de ser hecho, que será hecho.

La voz pasiva no es más que la combinación del verbo *est'* (ser) y el participio pasivo del verbo que se conjuga. El « de » ó el « por » del ablativo agente se traducen por *de*. Ej. : *ŝi est'as am'at'a de ĉiu'j* — ella es amada de (ó por) todos (participio de presente : el hecho ocurre). *La pord'o est'as ferm'it'a* — la puerta ha sido cerrada, está cerrada (part. de pasado : el hecho ha ocurrido).

7. El **adverbio** está caracterizado por la terminación *e*. Sus grados de comparación se indican del mismo modo que en el adjetivo. Ej. : *mi'a frat'o pli bon'e kant'as ol mi* — mi hermano canta mejor que yo.

8. Todas las **preposiciones** rigen, por sí mismas, el nominativo.

C) REGLAS GENERALES

9. Toda palabra se pronuncia del mismo modo como se escribe.

10. El acento tónico cae siempre en la penúltima sílaba.

11. Las palabras compuestas se obtienen por la simple reunión de los elementos que las forman, escritos como un solo vocablo, y separados por comas[1]. La palabra fundamental debe ir siempre al final. Las terminaciones gramaticales se consideran como palabras. Ej. : *metal' faden'o* (alambre, hilo de metal) se forma de *metal* — metal, *faden'* — hilo, *o* — terminación característica del sustantivo.

12. Si hay ya en la frase una palabra negativa, el adverbio « ne » se suprime. Ej. : *mi neniam vid'is* — yo no ví nunca.

13. La palabra que indica el lugar á donde se vá, toma la terminación del acusativo. Ej. : *kie vi est'as?* ¿dónde está Vd.? *kie'n vi ir'as?* ¿dónde va Vd? *Mi ir'as Pariz'o'n* — voy á París.

14. Toda preposición tiene, en Esperanto, un sentido invariable y bien determinado, que fija su empleo. Sin embargo, si en algún caso, no se encuentra preposición que exprese con toda claridad el sentido que quiere determinarse, se recurre entonces al uso de la preposición *je*, que carece de significación propia. Ej. : *ĝoj'i je tio ĉi* — alegrarse de esto, *rid'i je tio* — reirse de aquello, *je la last'a foj'o* — por la última vez. Esta regla en nada perjudica á la claridad, porque en todas las lenguas se emplea en tales casos una preposición cualquiera, con tal de que esté sancionada por el uso. El Esperanto usa con tal objeto la sola preposición *je*.

1. En las cartas ó en las obras que se dirigen á personas ya conocedoras de la lengua, pueden omitirse estas comas. Su objeto es permitir á todos encontrar cómodamente, en el diccionario, el sentido preciso de cada uno de los elementos de la palabra y deducir la significación completa de ésta, sin ningún estudio previo de la gramática.

En su lugar puede también emplearse el acusativo sin preposición, siempre que de ello no resulte anfibología.

15. Las palabras « extranjeras », es decir, aquellas que de una misma fuente han tomado la mayor parte de las lenguas, no sufren alteración al pasar al Esperanto. Sólo toman la ortografía y terminaciones gramaticales de la lengua internacional. Sin embargo, cuando en la misma categoría varias palabras distintas derivan de la misma raíz, es preferible emplear solamente sin alteración la palabra fundamental, y formar las demás con sujección á las reglas de la lengua internacional. Ej. : tragedia — *tragedi'o*, trágico (adj.), *tragedi'a*.

16. La terminación (*a*) del articulo y (*o*) de los sustantivos en singular puede suprimirse, reemplazándola por un apóstrofo. Ej. : *Ŝiller'* (Schiller), en lugar de *Ŝiller'o*; *de l'mond'o*, en vez de *de la mond'o*.

II

EKZERCARO

DE LA

Lingvo internacia " Esperanto "

§ 1.

ALFABETO

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff, Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ, Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr, Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff, Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ, Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr, Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

Nomoj de la literoj : a, bo, co, ĉo, do, e, fo, go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo, ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo, to, u, ŭo, vo, zo.

§ 2.

Ekzerco de legado.

Al. Bá-lo. Pát-ro. Nú-bo. Cé-lo. Ci-tró-no. Cén-to. Sén-to. Scé-no. Scí-o. Có-lo. Kó-lo. O-fi-cí-ro. Fa-cí-la. Lá-ca. Pa-cú-lo. Ĉar. Ĉe-mí-zo. Ĉi-ká-no. Ĉi-é-lo. Ĉu. Fe-lí-ĉa. Cí-a. Ĉí-a. Pro-cé-so. Sen-ĉé-sa. Ec. Eĉ. Ek. Da. Lú-do. Dén-to. Plén-di. El. En. De. Té-

ni. Sen. Vé-ro. Fá-li. Fi-dé-la. Trá-fi. Gá-lo. Grán-da. Gén-to. Gíp-so. Gús-to. Lé-gi. Pá-go. Pá-ĝo. Lé-ĝo. Ĝis. Ĝús-ta. Ré-ĝi. Ĝar-dé-no. Lón-ga. Rég-no. Síg-ni. Gvar-dí-o. Lín-gvo. Ĝu-á-do. Há-ro. Hi-rún-do. Há-ki. Ne-hé-la. Pac-hó-ro. Ses-hó-ra. Bat-hú-fo. Hó-ro. Ĥó-ro. Kó-ro. Ĥo-lé-ro. Ĥe-mí-o. I-mí-ti. Fí-lo. Bír-do. Tró-vi. Prin-tém-po. Min. Fo-í-ro. Fe-í-no. Í-el. Í-am. Iu. Jam. Ju. Jes. Ju-rís-to. Kra-jó-no. Ma-jés-ta. Tuj. Dó-moj. Ru-í-no. Prúj-no. Ba-lá-i. Pá-laj. De-í-no. Véj-no. Pe-ré-i. Mál-plej. Jús-ta. Ĵus. Ĵé-ti. Ĵa-lú-za. Ĵur-ná-lo. Má-jo. Bo-ná-ĵo. Ká-po. Ma-kú-lo. Kés-to. Su-ké-ro. Ak-vo. Ko-ké-to. Li-kvó-ro. Pac-ká-po.

§ 3.

Ekzerco de legado.

Lá-vi. Le-ví-lo. Pa-ró-li. Mem. Im-plí-ki. Em-ba-rá-so. Nó-mo. In-di-fe-rén-ta. In-ter-na-cí-a. Ol. He-ró-i. He-ro-í-no. Fój-no. Pí-a. Pál-pi. Ri-pé-ti. Ar-bá-ro. Sá-ma. Stá-ri. Si-gé-lo. Sis-té-mo. Pe-sí-lo. Pe-zí-lo. Sén-ti. So-fís-mo. Ci-pré-so. Ŝi. Pá-ŝo. Stá-lo. Ŝtá-lo. Vés-to. Véŝ-to. Dis-ŝí-ri. Ŝan-cé-li. Ta-pí-ŝo. Te-o-rí-o. Pa-tén-to. U-tí-la. Ún-go. Plú-mo. Tu-múl-to. Plu. Lú-i. Kí-u. Ba-lá-u. Tra-ú-lo. Pe-ré-u. Ne-ú-lo. Fráŭ-lo. Paŭ-lí-no. Láŭ-di. Eŭ-ró-po. Tro-ú-zi. Ho-dí-aŭ. Vá-na. Vér-so. Sól-vi. Zór-gi. Ze-ní-to. Zo-o-lo-gí-o. A-zé-no. Me-zú-ro. Ná-zo. Tre-zó-ro. Mez-nók-to. Zú-mo. Sú-mo, Zó-no. Só-no. Pé-zo. Pé-co Pé-so. Ne-ní-o. A-dí-aŭ. Fi-zí-ko. Ge-o-gra-fí-o. Spi-rí-to. Lip-há-ro. In-díg-ni. Ne-ní-el. Spe-gú-lo. Spí-no. Ŝpí-no. Né-i. Ré-e. He-ró-o. Kon-scí-i. Tra-e-té-ra. He-ro-é-to. Lú-e. Mó-le. Pá-le. Tra-í-re. Pa-sí-e. Me-tí-o. In-ĝe-ni-é-ro. In-sék-to. Re-sér-vi. Re-zér-vi.

§ 4.

Ekzerco de legado.

Citrono. Cento. Sceno. Scio. Balau. Ŝanceli. Neniel. Embaraso. Zoologio. Reservi. Traire. Hodiaŭ. Disŝiri. Neulo. Majesta. Packapo. Heroino. Pezo. Internacia. Seshora. Cipreso. Stalo. Feino. Plu. Sukero. Gento. Indigni. Sigelo. Krajono. Ruino. Pesilo. Lipharo. Metio. Ĝardeno. Sono. Laŭdi. Pale. Facila. Insekto. Kiu. Zorgi. Ĉikano. Traetera. Sofismo. Domoj. Spino. Majo. Signi. Ec. Bonaĵo. Legi. Iel. Juristo. Ĉielo. Ĥemio.

§ 5.

Patro kaj frato. — Leono estas besto. — Rozo estas floro kaj kolombo estas birdo. — La rozo apartenas al Teodoro. — La suno brilas. — La patro estas sana. — La patro estas tajloro.

patro, padre.
o, indica el sustantivo.
kaj, y.
frato, hermano.
leono, león.
esti, ser, estar.
as, terminación del presente de los verbos.
besto, animal.
rozo, rosa.
floro, flor.
kolombo, palomo.
birdo, pájaro.
la, artículo determinado (el, la, los, las).
aparteni, pertenecer.
al, á, hacia.
suno, sol.
brili, brillar.
sana, sano.
a, terminación del adjetivo.
tajloro, sastre.

§ 6.

Infano ne estas matura homo. — La infano jam ne ploras. — La ĉielo estas blua. — Kie estas la libro kaj la krajono? — La libro estas sur la tablo, kaj la krajono kuŝas sur la fenestro. — Sur la fenestro

kuŝas krajono kaj plumo. — Jen estas pomo. — Jen estas la pomo, kiun mi trovis. — Sur la tero kuŝas ŝtono.

infano, niño.
ne, no.
matura, maduro.
homo, hombre.
jam, ya.
plori, llorar.
ĉielo, cielo.
blua, azul.
kie, donde.
libro, libro.
krajono, lápiz.
sur, sobre, encima de.
tablo, mesa.
kuŝi, yacer.
fenestro, ventana.
plumo, pluma.
jen, he aquí.
pomo, manzana.
kiu, que, quien, el cual, la cual.
n, terminación del acusativo ó complemento directo.
mi, yo.
trovi, hallar, encontrar.
is, terminación del pasado de los verbos.
tero, tierra.
ŝtono, piedra.

§ 7.

Leono estas forta. — La dentoj de leono estas akraj. — Al leono ne donu la manon. — Mi vidas leonon. — Resti kun leono estas danĝere. — Kiu kuraĝas rajdi sur leono? — Mi parolas pri leono.

forta, fuerte.
dento, diente.
j, terminación del plural.
de, de.
akra, agudo, afilado.
doni, dar.
u, terminación del imperativo.
mano, mano.
vidi, ver.
resti, permanecer, quedar.
kun, con.
danĝero, peligro.
e, terminación del adverbio.
kuraĝa, atrevido, valiente.
rajdi, montar (á caballo).
i, terminación del infinitivo.
paroli, hablar.
pri, sobre, acerca de.

§ 8.

La patro estas bona. — Jen kuŝas la ĉapelo de la patro. —Diru al la patro, ke mi estas diligenta. —

Mi amas la patron. — Venu kune kun la patro. — La filo staras apud la patro. — La mano de Johano estas pura. — Mi konas Johanon. — Ludoviko, donu al mi panon. — Mi manĝas per la buŝo kaj flaras per la nazo. — Antaŭ la domo staras arbo. — La patro estas en la ĉambro.

bona, bueno.
ĉapelo, sombrero.
diri, decir.
ke, que.
diligenta, diligente.
ami, amar.
veni, venir.
kune, juntamente.
filo, hijo.
stari, estar de pie.
apud, junto á.
pura, puro, limpio.
koni, conocer.
pano, pan.
manĝi, comer.
per, por, con, por medio de.
buŝo, boca.
flari, oler.
nazo, nariz.
antaŭ, ante, delante de.
domo, casa.
arbo, arbol.
ĉambro, habitación, cuarto.

§ 9.

La birdoj flugas. — La kanto de la birdoj estas agrabla. — Donu al la birdoj akvon, ĉar ili volas trinki. — La knabo forpelis la birdojn. — Ni vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. — Bonaj infanoj lernas diligente. — Aleksandro ne volas lerni, kaj tial mi batas Aleksandron. — De la patro mi ricevis libron, kaj de la frato mi ricevis plumon. — Mi venas de la avo, kaj mi iras nun al la onklo. — Mi legas libron. — La patro ne legas libron, sed li skribas leteron.

flugi, volar.
kanti, cantar.
agrabla, agradable.
akvo, agua.
ĉar, porque, pues, puesto que.
ili, ellos, ellas.
voli, querer.
trinki, beber.
knabo, muchacho.
for, lejos, fuera.
peli, expulsar, echar.

ni, nosotros, -as.
okulo, ojo.
aŭdi, oir.
orelo, oreja.
lerni, aprender.
tial, por eso, por consiguiente.
bati, pegar, golpear.
ricevi, recibir, obtener.
avo, abuelo.
iri, ir.
nun, ahora.
onklo, tio.
legi, leer.
sed, pero.
li, él.
skribi, escribir.
letero, carta, epístola.

§ 10.

Papero estas blanka. — Blanka papero kuŝas sur la tablo. La blanka papero jam ne kuŝas sur la tablo. — Jen estas la kajero de la juna fraŭlino. — La patro donis al mi dolĉan pomon. — Rakontu al mia juna amiko belan historion. — Mi ne amas obstinajn homojn. — Mi deziras al vi bonan tagon, sinjoro! — Bonan matenon! — Ĝojan feston! (mi deziras al vi). — Kia ĝoja festo! (estas hodiaŭ). — Sur la ĉielo staras la bela suno. — En la tago ni vidas la helan sunon, kaj en la nokto ni vidas la palan lunon kaj la belajn stelojn. — La papero estas tre blanka, sed la neĝo estas pli blanka. — Lakto estas pli nutra, ol vino. — Mi havas pli freŝan panon, ol vi. — Ne, vi eraras, sinjoro : via pano estas malpli freŝa, ol mia. — El ĉiuj miaj infanoj Ernesto estas la plej juna. — Mi estas tiel forta, kiel vi. — El ĉiuj siaj fratoj Antono estas la malplej saĝa.

papero, papel.
blanka, blanco.
kajero, cuaderno.
juna, joven.
fraŭlo, soltero.
in, indica el femenino; ej. : *patro*, padre — *patrino*, madre.
fraŭlino, soltera, señorita.
dolĉa, dulce.
rakonti, contar, narrar.
mia, mi, mío, -a.
amiko, amigo.
bela, bello.
historio, historia.
obstina, terco, obstinado.

deziri, desear.
vi, vosotros, -as, Vd., Vds, tú.
tago, día.
sinjoro, señor.
mateno, mañana.
ĝoji, regocijarse.
festi, festejar, celebrar.
kia, qué, cual.
hodiaŭ, hoy.
en, en, dentro de.
hela, claro, luminoso.
nokto, noche.
pala, pálido.
luno, luna.
stelo, estrella.
neĝo, nieve.
pli, más.
lakto, leche.
nutri, nutrir.
ol, que (en las comparaciones).
vino, vino.
havi, tener.
freŝa, reciente, fresco.
erari, errar, equivocarse.
mal, indica la idea contraria; ej. : *bona*, bueno — *malbona*, malo; *estimi*, estimar — *malestimi*, despreciar.
el, de, de entre, ex-
ĉiu, cada, cada uno.
(**ĉiuj**, todos).
plej, el más (superlativo).
tiel, así.
kiel, como.
si, se, sí (reflexivo).
(**sia**, su, suyo, -a, reflexivo).
saĝa, juicioso, sensato.

§ 11.

La feino.

Unu vidvino havis du filinojn. La pli maljuna estis tiel simila al la patrino per sia karaktero kaj vizaĝo, ke ĉiu, kiu ŝin vidis, povis pensi, ke li vidas la patrinon; ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili. La pli juna filino, kiu estis la plena portreto de sia patro laŭ sia boneco kaj honesteco, estis krom tio unu el la plej belaj knabinoj, kiujn oni povis trovi.

feino, hada.
unu, uno, un.
vidvo, viudo.
du, dos.
simila, semejante, parecido.
karaktero, carácter.
vizaĝo, rostro.
povi, poder.
pensi, pensar.
ambaŭ, ambos.
fiera, fiero, orgulloso.
oni, uno, se.
vivi, vivir.

plena, pleno.
portreto, retrato.
laŭ, según.
ec, indica la cualidad abstracta; ej. : *bona*, bueno — *boneco*, bondad; *viro*, hombre, varón — *vireco* virilidad.
honesta, honesto, honrado.
krom, aparte, además de, fuera de.
tio, aquello.

§ 12.

Du homoj povas pli multe fari ol unu. — Mi havas nur unu buŝon, sed mi havas du orelojn. — Li promenas kun tri hundoj. — Li faris ĉion per la dek fingroj de siaj manoj. — El ŝiaj multaj infanoj unuj estas bonaj kaj aliaj estas malbonaj. — Kvin kaj sep faras dek du. — Dek kaj dek faras dudek. — Kvar kaj dek ok faras dudek du. — Tridek kaj kvardek kvin faras sepdek kvin. — Mil okcent naŭdek tri. — Li havas dek unu infanojn. Sesdek minutoj faras unu horon, kaj unu minuto konsistas el sesdek sekundoj. — Januaro estas la unua monato de la jaro, Aprilo estas la kvara, Novembro estas la dek-unua, Decembro estas la dek-dua. — La dudeka (tago) de Februaro estas la kvindek-unua tago de la jaro. — La sepan tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses unuaj tagoj. — Kion Dio kreis en la sesa tago? — Kiun daton ni havas hodiaŭ? — Hodiaŭ estas la dudek-sepa (tago) de Marto — Georgo Vaŝington estis naskita la dudek-duan de Februaro de la jaro mil-sepcent-tridek-dua.

multe, mucho.
fari, hacer.
nur, solamente, no... más que.
promeni, pasearse.
tri, tres.
hundo, perro.
ĉio, todo.
dek, diez.
fingro, dedo.
alia, otro.
kvin, cinco.
sep, siete.
kvar, cuatro.

ok, ocho.
mil, mil.
cent, cien.
naŭ, nueve.
ses, seis.
minuto, minuto.
horo, hora.
konsisti, constar (de).
sekundo, segundo.
Januaro, Enero.
monato, mes.
jaro, año.
Aprilo, Abril.
Novembro, Noviembre.
Decembro, Diciembre.
Februaro, Febrero.
semajno, semana.
Dio, Dios.
elekti, elegir.
ĝi, el, ella, ello (cosas ó animales).
sankta, santo.
krei, crear.
dato, fecha.
Marto, Marzo.
naski, parir, engendrar, producir.
it, indica el participio de pasado pasivo.

§ 13.

La feino. (Daŭrigo.)

Ĉar ĉiu amas ordinare personon, kiu estas simila al li, tial tiu ĉi patrino varmege amis sian pli maljunan filinon, kaj en tiu sama tempo ŝi havis teruran malamon kontraŭ la pli juna. Ŝi devigis ŝin manĝi en la kuirejo kaj laboradi senĉese. Inter aliaj aferoj tiu ĉi malfeliĉa infano devis du fojojn en ĉiu tago iri ĉerpi akvon en tre malproksima loko kaj alporti domen plenan grandan kruĉon.

daŭri, durar.
ig, hacer, volver... ; ej. : *pura*, puro, limpio — *purigi*, limpiar ; *morti*, morir — *mortigi*, matar (hacer morir).
ordinara, ordinario.
persono, persona.
tiu, aquel, ese.
ĉi, partícula aproximativa ; ej. : *tiu* aquel — *tiu ĉi* este.
varma, caliente.
eg, indica aumento, el más alto grado ; ej. : *varma*, caliente — *varmega*, abrasador ; *ŝtono*, piedra — *ŝtonego*, roca.
sama, igual, mismo.
tempo, tiempo (duración).
teruro, terror.
kontraŭ, contra, enfrente de.
devi, deber.
kuiri, cocer, preparar los

alimentos por medio del calor del fuego.
ej, indica el lugar destinado á...; ej.: *preĝi*, rezar —*preĝejo*, iglesia; *lerni*, aprender — *lernejo*, escuela.
labori, trabajar.
ad, indica duración del acto; ej. : *parolo*, palabra — *parolado*, discurso.
sen, sin.
ĉesi, cesar.
inter, entre.
afero, asunto, cosa.
feliĉa, feliz.
fojo, vez.
ĉerpi, sacar, tomar de alguna parte.
tre, muy.
proksima, próximo, cerca [de.
loko, lugar
porti, llevar, conducir.
n, indica el acusativo y el lugar adonde se vá.
kruĉo, jarro, cántaro.

§ 14.

Mi havas cent pomojn. — Mi havas centon da pomoj. — Tiu ĉi urbo havas milionon da loĝantoj. — Mi aĉetis dekduon (aŭ dek-duon) da kuleroj kaj du dekduojn da forkoj. — Mil jaroj (aŭ milo da jaroj) faras miljaron. — Unue mi redonas al vi la monon, kiun vi pruntis al mi; due mi dankas vin por la prunto; trie mi petas vin ankaŭ poste prunti al mi, kiam mi bezonos monon. — Por ĉiu tago mi ricevas kvin frankojn, sed por la hodiaŭa tago mi ricevis duoblan pagon, t. e. (=tio estas) dek frankojn. — Kvinoble sep estas tridek kvin. — Tri estas duono de ses. — Ok estas kvar kvinonoj de dek. — Kvar metroj da tiu ĉi ŝtofo kostas naŭ frankojn; tial du metroj kostas kvar kaj duonon frankojn (aŭ da frankoj). — Unu tago estas tricent-sesdek-kvinono aŭ tricent-sesdek-sesono de jaro. — Tiuj ĉi du amikoj promenas ĉiam duope. — Kvinope ili sin ĵetis sur min, sed mi venkis ĉiujn kvin atakantojn. — Por miaj kvar infanoj mi aĉetis dek du pomojn, kaj al ĉiu el la infanoj mi donis po tri pomoj. — Tiu ĉi libro havas

sesdek paĝojn; tial, se mi legos en ĉiu tago po dek kvin paĝoj, mi finos la tutan libron en kvar tagoj.

on, indica los numerales fraccionarios; ej : *kvar*, cuatro — *kvarono*, cuarta parte.
da, de (siguiendo á palabras que indiquen medida).
urbo, ciudad.
loĝi, habitar.
ant, indica el participio de presente activo.
aĉeti, comprar.
aŭ, ó.
kulero, cuchara.
forko, tenedor.
re, indica repetición, reiteración; re-.
mono, dinero.
prunti, prestar.
danki, agradecer, dar gracias.
por, para.
peti, rogar.
ankaŭ, también.
post, después, detrás de
kiam, cuando.
bezoni, necesitar.
obl, indica los múltiplos ; ej. : *du*, dos — *duobla*, doble.
pagi, pagar.
ŝtofo, tela.
kosti, costar.
ĉiam, siempre.
op, indica el numeral colectivo; ej. : *du*, dos — *duope*, de á dos.
ĵeti, arrojar, lanzar.
venki, vencer.
ataki, atacar.
paĝo, página.
se, si (condicional).
fini, terminar.
tuta, entero,total.

§ 15.

La feino. (Daŭrigo.)

En unu tago, kiam ŝi estis apud tiu fonto, venis al ŝi malriĉa virino, kiu petis ŝin, ke ŝi donu al ŝi trinki. « Tre volonte, mia bona », diris la bela knabino. Kaj ŝi tuj lavis sian kruĉon kaj ĉerpis akvon en la plej pura loko de la fonto kaj alportis al la virino, ĉiam subtenante la kruĉon, por ke la virino povu trinki pli oportune. Kiam la bona virino trankviligis sian soifon, ŝi diris al la knabino : « Vi estas tiel bela, tiel bona kaj tiel honesta, ke mi devas fari al vi donacon » (ĉar tio ĉi estis feino, kiu prenis sur sin la formon de

malriĉa vilaĝa virino, por vidi, kiel granda estos la ĝentileco de tiu ĉi juna knabino). « Mi faras al vi donacon », daŭrigis la feino, « ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi diros, el via buŝo eliros aŭ floro aŭ multekosta ŝtono ».

fonto, fuente.
riĉa, rico.
viro, hombre, varón.
volonte, á gusto, con gusto.
tuj, enseguida, al punto.
lavi, lavar.
sub, debajo de.
teni, tener (cogido).
oportuna, cómodo, á propósito.
trankvila, tranquilo.
soifi, tener sed.
donaci, regalar, hacer regalos.
preni, tomar.
formo, forma.
vilaĝo, aldea.
ĝentila, gentil, cortés.
ĉe, en, en casa de.

§ 16.

Mi legas. — Ci skribas (anstataŭ « ci » oni uzas ordinare « vi »). — Li estas knabo, kaj ŝi estas knabino. — La tranĉilo tranĉas bone, ĉar ĝi estas akra. — Ni estas homoj. — Vi estas infanoj. — Ili estas rusoj. — Kie estas la knaboj? — Ili estas en la ĝardeno. — Kie estas la knabinoj ? — Ili ankaŭ estas en la ĝardeno. — Kie estas la tranĉiloj ? — Ili kuŝas sur la tablo. — Mi vokas la knabon, kaj li venas. — Mi vokas la knabinon, kaj ŝi venas. — La infano ploras, ĉar ĝi volas manĝi. — La infanoj ploras, ĉar ili volas manĝi. — Knabo, vi estas neĝentila. — Sinjoro, vi estas neĝentila. — Sinjoroj, vi estas neĝentilaj. — Mia hundo, vi estas tre fidela. — Oni diras, ke la vero ĉiam venkas. — En la vintro oni hejtas la fornojn. — Kiam oni estas riĉa (aŭ riĉaj), oni havas multajn amikojn.

ci, tú.
anstataŭ, en lugar de, en vez de.
uzi, usar.
tranĉi, cortar.
il, instrumento; ej. : *tranĉi*, cortar — *tranĉilo*, cuchillo; *pafi*, disparar — *pafilo*, fusil.
ruso, ruso.
ĝardeno, jardín.
voki, llamar
voli, querer.
fidela, fiel.
vero, verdad.
vintro, invierno.
hejti, calentar, encender.
forno, horno, estufa.

§ 17.

La feino. (Daŭrigo.)

Kiam tiu ĉi bela knabino venis domen, ŝia patrino insultis ŝin, kial ŝi revenis tiel malfrue de la fonto. « Pardonu al mi, patrino », diris la malfeliĉa knabino, « ke mi restis tiel longe ». Kaj kiam ŝi parolis tiujn ĉi vortojn, elsaltis el ŝia buŝo tri rozoj, tri perloj kaj tri grandaj diamantoj. « Kion mi vidas! » diris ŝia patrino kun grandega miro. « Ŝajnas al mi, ke el ŝia buŝo elsaltas perloj kaj diamantoj! De kio tio ĉi venas, mia filino? » (Tio ĉi estis la unua fojo, ke ŝi nomis ŝin sia filino). La malfeliĉa infano rakontis al ŝi naive ĉion, kio okazis al ŝi, kaj, dum ŝi parolis, elfalis el ŝia buŝo multego da diamantoj. « Se estas tiel », diris la patrino, mi devas tien sendi mian filinon. Marinjo, rigardu, kio eliras el la buŝo de via fratino, kiam ŝi parolas; ĉu ne estus al vi agrable havi tian saman kapablon? Vi devas nur iri al la fonto ĉerpi akvon; kaj kiam malriĉa virino petos de vi trinki, vi donos ĝin al ŝi ĝentile.

insulti, insultar.
kial, ¿por qué?
frue, temprano.
pardoni, perdonar.
longa, largo.
salti, saltar, brincar.
perlo, perla.
granda, grande.

diamanto, diamante.
miri, admirarse, asombrarse.
ŝajni, parecer, semejar.
nomi, nombrar.
naiva, ingénuo.
okazi, ocurrir, suceder.
dum, mientras.
sendi, enviar.
kapabla, apto, capaz.

§ 18.

Li amas min, sed mi lin ne amas. — Mi volis lin bati, sed li forkuris de mi. — Diru al mi vian nomon. — Ne skribu al mi tiajn longajn leterojn. — Venu al mi hodiaŭ vespere. — Mi rakontos al vi historion. — Ĉu vi diros al mi la veron? — La domo apartenas al li. — Li estas mia onklo, ĉar mia patro estas lia frato. — Sinjoro Petro kaj lia edzino tre amas miajn infanojn; mi ankaŭ tre amas iliajn (infanojn). — Montru al ili vian novan veston. — Mi amas min mem, vi amas vin mem, li amas sin mem, kaj ĉiu homo amas sin mem. — Mia frato diris al Stefano, ke li amas lin pli, ol sin mem. — Mi zorgas pri ŝi tiel, kiel mi zorgas pri mi mem; sed ŝi mem tute ne zorgas pri si kaj tute sin ne gardas. — Miaj fratoj havis hodiaŭ gastojn; post la vespermanĝo niaj fratoj eliris kun la gastoj el sia domo kaj akompanis ilin ĝis liia domo. — Mi jam havas mian ĉapelon; nun serĉu vi vian. — Mi lavis min en mia ĉambro, kaj ŝi lavis sin en sia ĉambro. — La infano serĉis sian pupon; mi montris al la infano, kie kuŝas ĝia pupo. — Oni ne forgesas facile sian unuan amon.

kuri, correr.
vespero, tarde, noche (hasta media noche).
ĉu, partícula interrogativa.
edzo, marido, esposo.
montri, mostrar.
nova, nuevo.
vesti, vestir.
mem, mismo (uno mismo).
zorgi, cuidarse de, tener cuidado de.
gardi, guardar, custodiar.
gasto, huesped.

akompani, acompañar.
ĝis, hasta.
serĉi, buscar.
pupo, muñeca (juguete).
forgesi, olvidar.
facila, facil.

§ 19.

La feino. (Daŭrigo.)

« Estus tre bele », respondis la filino malĝentile, « ke mi iru al la fonto »! — « Mi volas ke vi tien iru », diris la patrino, « kaj iru tuj »! La filino iris, sed ĉiam murmurante. Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo. Apenaŭ ŝi venis al la fonto, ŝi vidis unu sinjorinon, tre riĉe vestitan, kiu eliris el la arbaro kaj petis de ŝi trinki (tio ĉi estis tiu sama feino, kiu prenis sur sin la formon kaj la vestojn de princino, por vidi, kiel granda estos la malboneco de tiu ĉi knabino). « Ĉu mi venis tien ĉi », diris al ŝi la malĝentila kaj fiera knabino, « por doni al vi trinki? Certe, mi alportis arĝentan vazon speciale por tio, por doni trinki al tiu ĉi sinjorino! Mia opinio estas : « prenu mem akvon, se vi volas trinki ». — « Vi tute ne estas ĝentila », diris la feino sen kolero. « Bone, ĉar vi estas tiel servema, mi faras al vi donacon, ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi parolos, eliros el via buŝo aŭ serpento aŭ rano ».

us, terminación del condicional.
murmuri, murmurar.
vazo, jarra, jarrón, vaso.
arĝento, plata.
apenaŭ, apenas.
ar, colección, conjunto de...; *arbo*, arbol — *arbaro*, bosque.
princo, príncipe.
certa, cierto, seguro.
speciala, especial.
opinio, opinión, parecer.
koleri, encolerizarse, incomodarse.
servi, servir (á alguien).
em, tendencia, inclinación, hábito...; ej.* : *babili*, charlar — *babilema*, charlador.
serpento, serpiente.
rano, rana.

§ 20.

Nun mi legas, vi legas, kaj li legas; ni ĉiuj legas. — Vi skribas, kaj la infanoj skribas; ili ĉiuj sidas silente kaj skribas. — Hieraŭ mi renkontis vian filon, kaj li ĝentile salutis min. — Hodiaŭ estas sabato, kaj morgaŭ estos dimanĉo. — Hieraŭ estis vendredo, kaj post-morgaŭ estos lundo. — Antaŭ tri tagoj mi vizitis vian kuzon kaj mia vizito faris al li plezuron. — Ĉu vi jam trovis vian horloĝon? — Mi ĝin ankoraŭ ne serĉis; kiam mi finos mian laboron, mi serĉos mian horloĝon, sed mi timas, ke mi ĝin jam ne trovos. — Kiam mi venis al li, li dormis; sed mi lin vekis. — Se mi estus sana, mi estus feliĉa. — Se li scius, ke mi estas tie ĉi, li tuj venus al mi. — Se la lernanto scius bone sian lecionon, la instruanto lin ne punus. — Kial vi ne respondas al mi? Ĉu vi estas surda aŭ muta? — Iru for! — Infano, ne tuŝu la spegulon! — Karaj infanoj, estu ĉiam honestaj! — Li venu, kaj mi pardonos al li. — Ordonu al li, ke li ne babilu. — Petu ŝin, ke ŝi sendu al mi kandelon. — Ni estu gajaj, ni uzu bone la vivon, ĉar la vivo ne estas longa. — Ŝi volas danci. — Morti pro la patrujo estas agrable. — La infano ne ĉesas petoli.

sidi, estar sentado.
silenti, estar callado.
hieraŭ, ayer.
renkonti, encontrar.
saluti, saludar.
sabato, sábado.
morgaŭ, mañana (adverbio).
dimanĉo, domingo.
vendredo, viernes.
lundo, lunes.
viziti, visitar.
kuzo, primo.
plezuro, placer, gusto.
horloĝo, reloj.
timi, temer.
dormi, dormir.
veki, despertar.
scii, saber.
leciono, lección.
instrui, instruir.
puni, castigar.
surda, sordo.

muta, mudo.
tuŝi, tocar.
spegulo, espejo.
kara, querido.
ordoni, ordenar, mandar.
babili, charlar.
kandelo, candela.
gaja, alegre.
danci, bailar.
morti, morir.
petoli, loquear, bromear.
uj, que contiene, encierra ó está lleno de...; ej; *pomo*, manzana — *pomujo*, manzano; *cigaro*, cigarro — *cigarujo*, petaca, cigarrera; *Turko*, Turco — *Turkujo*, Turquía.

§ 21.

La feino. (Daŭrigo.)

Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis, ŝi kriis al ŝi : « Nu, mia filino? » — « Jes, patrino », respondis al ŝi la malĝentilulino, elĵetante unu serpenton kaj unu ranon. — « Ho, ĉielo! » ekkriis la patrino, « kion mi vidas? Ŝia fratino en ĉio estas kulpa; mi pagos al ŝi por tio ĉi »! — Kaj ŝi tuj kuris bati ŝin. La malfeliĉa infano forkuris kaj kaŝis sin en la plej proksima arbaro. La filo de la reĝo, kiu revenis de ĉaso, ŝin renkontis; kaj, vidante, ke ŝi estas tiel bela, li demandis ŝin, kion ŝi faras tie ĉi tute sola kaj pro kio ŝi ploras. — « Ho ve, sinjoro, mia patrino forpelis min el la domo ».

rimarki, notar.
krii, gritar.
nu; ¡y qué! ¡ pues bien!
jes, sí.
ek, indica acción inicial ó momentánea; *ej.* : *kanti*, cantar — *ekkanti*, ponerse á cantar; *krii*, gritar — *ekkrii*, exclamar.
kulpa, culpable.
kaŝi ocultar.
reĝo, rey.
ĉasi, cazar.
demandi, preguntar, interrogar.
sola, solo.
pro, á causa de, por.
ho, ¡oh!
ve, ¡ay! ¡qué desgracia!

§ 22.

Fluanta akvo estas pli pura, ol akvo, staranta senmove. — Promenante sur la strato, mi falis. — Kiam

Nikodemo batas Jozefon, tiam Nikodemo estas la batanto kaj Jozefo estas la batato. — Al homo, pekinta senintence, Dio facile pardonas. — Trovinte pomon, mi ĝin manĝis. — La falinta homo ne povis sin levi. — Ne riproĉu vian amikon, ĉar vi mem pli multe meritas riproĉon; li estas nur unufoja mensoginto dum vi estas ankoraŭ nun ĉiam mensoganto. — La tempo pasinta jam neniam revenos; la tempon venontan neniu ankoraŭ konas. — Venu, ni atendas vin, Savonto de la mondo. — En la lingvo « Esperanto » ni vidas la estontan lingvon de la tuta mondo. — Aŭgusto estas mia plej amata filo. — Mono havata estas pli grava ol havita. — Pasero kaptita estas pli bona, ol aglo kaptota. — La soldatoj kondukis la arestitojn tra la stratoj. — Li venis al mi tute ne atendite. — Homo, kiun oni devas juĝi, estas juĝoto.

flui, fluir.
movi, mover.
strato, calle.
fali, caer.
at, terminación del participio de presente pasivo.
peki, pecar.
int, terminación del participio de pasado activo.
intenci, intentar, proponerse.
levi, levantar.
riproĉi, reprochar.
meriti, merecer.
mensogi, mentir.
pasi, pasar.
neniam, nunca, jamás.
ont, terminación del participio de futuro activo.
neniu, nadie.
atendi, aguardar.
savi, salvar.
mondo, mundo.
lingvo, lengua, idioma.
grava, grave, importante.
pasero, gorrión.
kapti, coger, pillar, atrapar.
aglo, águila.
ot, terminación del participio de futuro pasivo.
soldato, soldado.
konduki, llevar, conducir.
aresti, arrestar.
tra, á través de.
juĝi, juzgar.

§ 23.

La feino. (Fino.)

La reĝido, kiu vidis, ke el ŝia buŝo eliris kelke da perloj kaj kelke da diamantoj, petis ŝin, ke ŝi diru al li, de kie tio ĉi venas. Ŝi rakontis al li sian tutan aventuron. La reĝido konsideris, ke tia kapablo havas pli grandan indon, ol ĉio, kion oni povus doni dote al alia fraŭlino, forkondukis ŝin al la palaco de sia patro, la reĝo, kie li edziĝis je ŝi. Sed pri ŝia fratino ni povas diri, ke ŝi fariĝis tiel malaminda, ke ŝia propra patrino ŝin forpelis de si; kaj la malfeliĉa knabino, multe kurinte kaj trovinte neniun, kiu volus ŝin akcepti, baldaŭ mortis en angulo de arbaro.

kelke, algo, algunos -as.
aventuro, aventura.
konsideri, considerar.
inda, que merece, que es digno.
doto, dote.
palaco, palacio.
iĝ, hacerse, volverse, tornarse...; ej. : *pala*, pálido — *paliĝi*, palidecer : *sidi*, estar sentado — *sidiĝi*, sentarse.
je, se traduce por distintas preposiciones.
propra, propio.
akcepti, aceptar.
baldaŭ, pronto.
angulo, ángulo, rincón.

§ 24.

Nun li diras al mi la veron. — Hieraŭ li diris al mi la veron. — Li ĉiam diradis al mi la veron. — Kiam vi vidis nin en la salono, li jam antaŭe diris al mi la veron (aŭ li estis dirinta al mi la veron). — Li diros al mi la veron. — Kiam vi venos al mi, li jam antaŭe diros al mi la veron (aŭ li estos dirinta al mi la veron; aŭ antaŭ ol vi venos al mi, li diros al mi la veron). — Se mi petus lin, li dirus al mi la veron. — Mi ne farus

la eraron, se li antaŭe dirus al mi la veron (aŭ se li estus dirinta al mi la veron). — Kiam mi venos, diru al mi la veron. — Kiam mia patro venos, diru al mi antaŭe la veron (aŭ estu dirinta al mi la veron). — Mi volas diri al vi la veron. — Mi volas, ke tio, kion mi diris estu vera (aŭ mi volas esti dirinta la veron).

salono, salón. **os**, terminación del futuro.

§ 25.

Mi estas amata. Mi estis amata. Mi estos amata. Mi estus amata. Estu amata. Esti amata. — Vi estas lavita. Vi estis lavita. Vi estos lavita. Vi estus lavita. Estu lavita. Esti lavita. — Li estas invitota. Li estis invitota. Li estos invitota. Li estus invitota. Estu invitota. Esti invitota. — Tiu ĉi komercaĵo estas ĉiam volonte aĉetata de mi. — La surtuto estas aĉetita de mi, sekve ĝi apartenas al mi. — Kiam via domo estis konstruata, mia domo estis jam longe konstruita. — Mi sciigas, ke de nun la ŝuldoj de mia filo ne estos pagataj de mi. — Estu trankvila, mia tuta ŝuldo estos pagita al vi baldaŭ. — Mia ora ringo ne estus nun tiel longe serĉata, se ĝi ne estus tiel lerte kaŝita de vi. — Laŭ la projekto de la inĝenieroj tiu ĉi fervojo estas konstruota en la daŭro de du jaroj; sed mi pensas, ke ĝi estos konstruata pli ol tri jarojn. — Honesta homo agas honeste. — La pastro, kiu mortis antaŭ nelonge (aŭ antaŭ nelonga tempo), loĝis longe en nia urbo. — Ĉu hodiaŭ estas varme aŭ malvarme? — Sur la kameno inter du potoj staras fera kaldrono; el la kaldrono, en kiu sin trovas bolanta akvo, eliras vaporo; tra la fenestro, kiu sin trovas apud la pordo, la vaporo iras sur la korton.

inviti, invitar.
komerci, comerciar.
aĵ, cosa que tiene cierta cualidad ó está hecha de... ej.: *mola*, blando — *molaĵo*, lo blando, parte blanda de una cosa.
sekvi, seguir.
konstrui, construir.
ŝuldi, deber (ser deudor de).
oro, oro.
ringo, anillo.
lerta, hábil, diestro, listo.
projekto, proyecto.
inĝeniero, ingeniero.
fero, hierro.
vojo, camino, ruta.
agi, obrar.
pastro, sacerdote.
kameno, chimenea.
poto, puchero, tarro.
kaldrono, caldero.
boli, hervir.
vaporo, vapor.
pordo, puerta.
korto, patio.

§ 26.

Kie vi estas? — Mi estas en la ĝardeno. — Kien vi iras? — Mi iras en la ĝardenon. — La birdo flugas en la ĉambro (=ĝi estas en la ĉambro kaj flugas en ĝi). — La birdo flugas en la ĉambron (= ĝi estas ekster la ĉambro kaj flugas nun en ĝin). — Mi vojaĝas en Hispanujo. — Mi vojaĝas en Hispanujon. — Mi sidas sur seĝo kaj tenas la piedojn sur benketo. — Mi metis la manon sur la tablon. — El sub la kanapo la muso kuris sub la liton, kaj nun ĝi kuras sub la lito. — Super la tero sin trovas aero. — Anstataŭ kafo li donis al mi teon kun sukero, sed sen kremo. — Mi staras ekster la domo, kaj li estas interne. — En la salono estis neniu krom li kaj lia fianĉino. — La hirundo flugis trans la riveron, ĉar trans la rivero sin trovis aliaj hirundoj. — Mi restas tie ĉi laŭ la ordono de mia estro. — Kiam li estis ĉe mi, li staris tutan horon apud la fenestro. — Li diras, ke mi estas atenta. — Li petas, ke mi estu atenta. — Kvankam vi estas riĉa, mi dubas, ĉu vi estas feliĉa. — Se vi scius, kiu li estas, vi lin pli estimus. — Se li jam venis, petu lin al mi. — Ho, Dio! kion vi faras! — Ha, kiel bele!

— For de tie ĉi! — Fi, kiel abomene! — Nu, iru pli rapide!

ekster, fuera, fuera de.
vojaĝi, viajar.
Hispano, Español.
piedo, pie.
benko, banco.
et, indica disminución: ej.: *muro*, muro — *mureto*, pequeño muro; *ridi*, reir — *rideti*, sonreir.
meti, poner, colocar.
kanapo, canapé.
muso, ratón.
lito, lecho, cama.
super, encima de, sobre (sin contacto).
aero, aire.
kafo, café.
teo, té.
sukero, azúcar.
kremo, crema.
interne, dentro, en el interior.
fianĉo, novio.
hirundo, golondrina.
trans, más allá, al otro lado de.
rivero, río.
estro, jefe.
atenta, atento, que presta atención.
kvankam, aunque.
dubi, dudar.
estimi, estimar.
fi, ¡fuera! ¡uf! (interjección de desagrado).
abomeno, abominación.
rapida, rápido.

§ 27.

La artikolo « la » estas uzata tiam, kiam ni parolas pri personoj aŭ objektoj konataj. Ĝia uzado estas tia sama kiel en la aliaj lingvoj. La personoj, kiuj ne komprenas la uzadon de la artikolo (ekzemple rusoj aŭ poloj, kiuj ne scias alian lingvon krom sia propra), povas en la unua tempo tute ne uzi la artikolon, ĉar ĝi estas oportuna sed ne necesa. Anstataŭ « la » oni povas ankaŭ diri « l' » (sed nur post prepozicio, kiu finiĝas per vokalo). — Vortoj kunmetitaj estas kreataj per simpla kunligado de vortoj; oni prenas ordinare la purajn radikojn, sed, se la bonsoneco aŭ la klareco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton, t. e. la radikon kune kun ĝia gramatika finiĝo. Ekzemploj: skribtablo aŭ skribotablo (=tablo,

sur kiu oni skribas); internacia (= kiu estas inter diversaj nacioj); tutmonda (= de la tuta mondo); unutaga (= kiu daŭras unu tagon); unuataga (= kiu estas en la unua tago); vaporŝipo (= ŝipo, kiu sin movas per vaporo); matenmanĝi, tagmanĝi, vespermanĝi; abonpago (= pago por la abono).

artikolo, artículo.
tiam, entonces.
objekto, objeto.
tia, tal, de tal clase.
kompreni, comprender.
ekzemplo, ejemplo.
polo, Polaco.
necesa, necesario.
prepozicio. preposición.
vokalo, vocal (letra).
kunmeti, componer.
simpla, simple.
ligi, ligar, atar.
radiko, raíz.
soni, sonar, producir sonidos.
klara, claro (no turbio, no confuso).
postuli. exigir, requerir.
gramatiko, gramática.
nacio, nación.
diversa, diverso.
ŝipo, buque, navío.
matenmanĝi, desayunarse.
aboni, suscribirse á.

§ 28.

Ĉiuj prepozicioj per si mem postulas ĉiam nur la nominativon. Se ni iam post prepozicio uzas la akuzativon, la akuzativo tie dependas ne de la prepozicio, sed de aliaj kaŭzoj. Ekzemple : por esprimi direkton, ni aldonas al la vorto la finon « n »; sekve : tie (= en tiu loko), tien (= al tiu loko); tiel same ni ankaŭ diras : « la birdo flugis en la ĝardenon, sur la tablon », kaj la vortoj « ĝardenon », « tablon » staras tie ĉi en akuzativo ne ĉar la prepozicioj « en » kaj « sur » tion ĉi postulas, sed nur ĉar ni volis esprimi direkton, t. e. montri, ke la birdo sin ne trovis antaŭe en la ĝardeno aŭ sur la tablo kaj tie flugis, sed ke ĝi de alia loko flugis al la ĝardeno, al la tablo (ni volas montri, ke la ĝardeno kaj tablo ne estis la loko de la

flugado, sed nur la celo de la flugado); en tiaj okazoj ni uzus la finiĝon « n » tute egale ĉu ia prepozicio starus aŭ ne. — Morgaŭ mi veturos Parizon (aŭ en Parizon). — Mi restos hodiaŭ dome. — Jam estas tempo iri domen. — Ni disiĝis kaj iris en diversajn flankojn : mi iris dekstren, kaj li iris maldekstren. — Flanken, sinjoro ! — Mi konas neniun en tiu ĉi urbo. — Mi neniel povas kompreni, kion vi parolas. — Mi renkontis nek lin, nek lian fraton (aŭ mi ne renkontis lin, nek lian fraton).

nominativo, nominativo.
iam, alguna vez, en algún tiempo.
akuzativo, acusativo.
tie, allí.
dependi, depender.
kaŭzo, causa.
esprimi, expresar.
direkti, dirigir.
celi, tender á, proponerse.
egala, igual (que no difiere).
ia, alguno, -a, cualquier, -a.
veturi, ir, partir, viajar (en un vehículo cualquiera).
dis, indica desunión, diseminación; ej. : *semi*, sembrar — *dissemi*, diseminar.
flanko, costado.
dekstra, derecho.
neniel, de ningún modo.
nek — nek, ni — ni.

§ 29.

Se ni bezonas uzi prepozicion kaj la senco ne montras al ni, kian prepozicion uzi, tiam ni povas uzi la komunan prepozicion « je ». Sed estas bone uzadi la vorton « je » kiel eble pli malofte. Anstataŭ la vorto « je » ni povas ankaŭ uzi akuzativon sen prepozicio. — Mi ridas je lia naiveco (aŭ mi ridas pro lia naiveco, aŭ : mi ridas lian naivecon). — Je la lasta fojo mi vidas lin ĉe vi (aŭ : la lastan fojon). — Mi veturis du tagojn kaj unu nokton. — Mi sopiras je mia perdita feliĉo (aŭ : mian perditan feliĉon). — El la dirita regulo sekvas, ke se ni pri ia verbo ne scias, ĉu ĝi postulas post si la akuzativon (t. e. ĉu ĝi estas

aktiva) aŭ ne, ni povas ĉiam uzi la akuzativon. Ekzemple, ni povas diri « obei al la patro » kaj « obei la patron » (anstataŭ « obei je la patro »). Sed ni ne uzas la akuzativon tiam, kiam la klareco de la senco tion ĉi malpermesas; ekzemple : ni povas diri « pardoni al la malamiko » kaj « pardoni la malamikon », sed ni devas diri ĉiam « pardoni al la malamiko lian kulpon ».

senco, sentido, acepción.
komuna, común.
ebla, posible.
ofte, frecuentemente, á menudo.
ridi, reir.
lasta, último.
sopiri, suspirar, ansiar (moral).
regulo, regla (principio).
verbo, verbo.
obei, obedecer.
permesi, permitir.

§ 30.

Ia, ial, iam, ie, iel, ies, io, iom, iu. — La montritajn naŭ vortojn ni konsilas bone ellerni, ĉar el ili ĉiu povas jam fari al si grandan serion da aliaj pronomoj kaj adverboj. Se ni aldonas al ili la literon « k », ni ricevas vortojn demandajn aŭ rilatajn : kia, kial, kiam, kie, kiel, kies, kio, kiom, kiu. Se ni aldonas la literon « t », ni ricevas vortojn montrajn : tia, tial, tiam, tie, tiel, ties, tio, tiom, tiu. Aldonante la literon « ĉ », ni ricevas vortojn komunajn : ĉia, ĉial, ĉiam, ĉie, ĉiel, ĉies, ĉio, ĉiom, ĉiu. Aldonante la prefikson « nen », ni ricevas vortojn neajn : nenia, nenial, neniam, nenie, neniel, nenies, nenio, neniom, neniu. Aldonante al la vortoj montraj la vorton « ĉi », ni ricevas montron pli proksiman; ekzemple : tiu (pli malproksima), tiu ĉi (aŭ ĉi tiu) (pli proksima); tie (malproksime), tie ĉi aŭ ĉi tie (proksime). Aldonante

al la vortoj demandaj la vorton « ajn », ni ricevas vortojn sendiferencajn : kia ajn, kial ajn, kiam ajn, kie ajn, kiel ajn, kies ajn, kio ajn, kiom ajn, kiu ajn. Ekster tio el la diritaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn, per helpo de gramatikaj finiĝoj kaj aliaj vortoj (sufiksoj); ekzemple : tiama, ĉiama, kioma, tiea, ĉi-tiea, tieulo, tiamulo k. t. p. (= kaj tiel plu).

ia, alguno, -a.
ial, por alguna razón.
iam, alguna vez, en algún tiempo.
ie, en algún sitio.
iel, de alguna manera.
ies, de alguno, de alguien.
io, algo, alguna cosa.
iom, algo, un poco de.
iu, alguien.
konsili, aconsejar.
serio, serie.
pronomo, pronombre.
adverbo, adverbio.
litero, letra (del alfabeto).
rilati, estar en relación, concerner.
prefikso, prefijo.
ajn, quiera que sea.
diferenci diferir, ser diferente.
helpi, ayudar.
sufikso, sufijo.

§ 31.

Lia kolero longe daŭris. — Li estas hodiaŭ en kolera humoro. — Li koleras kaj insultas. — Li fermis kolere la pordon. — Lia filo mortis kaj estas nun malviva. — La korpo estas morta, la animo estas senmorta. — Li estas morte malsana, li ne vivos pli, ol unu tagon. — Li parolas, kaj lia parolo fluas dolĉe kaj agrable. — Ni faris la kontrakton ne skribe, sed parole. — Li estas bona parolanto. — Starante ekstere, li povis vidi nur la eksteran flankon de nia domo. — Li loĝas ekster la urbo. — La ekstero de tiu ĉi homo estas pli bona, ol lia interno. — Li tuj faris, kion mi volis, kaj mi dankis lin por la tuja plenumo de mia deziro. — Kia granda brulo! kio brulas? — Ligno estas bona brula materialo. — La fera bastono, kiu

kuŝis en la forno, estas nun brule varmega. — Ĉu li donis al vi jesan respondon aŭ nean? Li eliris el la dormoĉambro kaj eniris en la manĝoĉambron. — La birdo ne forflugis : ĝi nur deflugis de la arbo, alflugis al la domo haj surflugis sur la tegmenton. — Por ĉiu aĉetita funto da teo tiu ĉi komercisto aldonas senpage funton da sukero. — Lernolibron oni devas ne tralegi, sed tralerni. — Li portas rozokoloran superveston kaj teleroforman ĉapelon. — En mia skribotablo sin trovas kvar tirkestoj. — Liaj lipharoj estas pli grizaj, ol liaj vangharoj.

korpo, cuerpo.
animo, alma.
kontrakti, pactar, contratar.
um, sufijo poco empleado, y que adquiere distintos significados que hace deducir facilmente el contexto y la raíz á que se une.
bruli, arder, quemarse.
ligno, madera.
materialo, material (sust.).
bastóno, bastón.
tegmento, techo.
funto, libra.
ist, indica profesión; ej. : *boto*, bota — *botisto*, zapatero; *maro*, mar — *maristo*, marinero.
koloro, color.
supre, arriba, en lo alto.
telero, plato de vajilla.
tero, tierra.
kesto, caja, cofrecillo.
lipo, labio.
haro, cabello.
griza, gris.
vango, mejilla.

§ 32.

Teatramanto ofte vizitas la teatron kaj ricevas baldaŭ teatrajn manierojn. — Kiu okupas sin je meĥaniko, estas meĥanikisto, kaj kiu okupas sin je ĥemio, estas ĥemiisto. — Diplomatiiston oni povas ankaŭ nomi diplomato, sed fizikiston oni ne povas nomi fiziko, ĉar fiziko estas la nomo de la scienco mem. — La fotografisto fotografis min, kaj mi sendis mian fotografaĵon al mia patro. — Glaso de vino estas

glaso, en kiu antaŭe sin trovis vino, aŭ kiun oni uzas por vino; glaso da vino estas glaso plena je vino. — Alportu al mi metron da nigra drapo (Metro de drapo signifus metron, kiu kuŝis sur drapo, aŭ kiu estas uzata por drapo). — Mi aĉetis dekon da ovoj. — Tiu ĉi rivero havas ducent kilometrojn da longo. — Sur la bordo de la maro staris amaso da homoj. — Multaj birdoj flugas en la aŭtuno en pli varmajn landojn. — Sur la arbo sin trovis multe (aŭ multo) da birdoj. — Kelkaj homoj sentas sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj. — En la ĉambro sidis nur kelke da homoj. — « Da » post ia vorto montras, ke tiu ĉi vorto havas signifon de mezuro.

teatro, teatro.
maniero, manera, modo.
okupi, ocupar.
meĥaniko, mecánica.
ĥemio, química.
diplomatio, diplomacia.
fiziko, física.
scienco, ciencia.
glaso, vaso (de beber).
nigra, negro (color).
drapo, paño.
signifi, significar.
ovo, huevo.
bordo, borde, orilla.
maro, mar.
amaso, multitud, tropel.
aŭtuno, otoño.
lando, país.
suferi, sufrir.
najbaro, vecino.
mezuri, medir.

§ 33.

Mia frato ne estas granda, sed li ne estas ankaŭ malgranda : li estas de meza kresko. — Li estas tiel dika, ke li ne povas trairi tra nia mallarĝa pordo. — Haro estas tre maldika. — La nokto estis tiel malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ antaŭ nia nazo. — Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola, kiel ŝtono. — Malbonaj infanoj amas turmenti bestojn. — Li sentis sin tiel malfeliĉa, ke li malbenis la tagon, en kiu li estis naskita. — Mi forte malestimas tiun ĉi malnoblan

homon. — La fenestro longe estis nefermita; mi ĝin fermis, sed mia frato tuj ĝin denove malfermis. — Rekta vojo estas pli mallonga, ol kurba. — La tablo staras malrekte kaj kredeble baldaŭ renversiĝos. — Li staras supre sur la monto kaj rigardas malsupren sur la kampon. — Malamiko venis en nian landon. — Oni tiel malhelpis al mi, ke mi malbonigis mian tutan laboron. — La edzino de mia patro estas mia patrino kaj la avino de miaj infanoj. — Sur la korto staras koko kun tri kokinoj. — Mia fratino estas tre bela knabino. — Mia onklino estas bona virino. — Mi vidis vian avinon kun ŝiaj kvar nepinoj kaj kun mia nevino. — Lia duonpatrino estas mia bofratino. — Mi havas bovon kaj bovinon. — La juna vidvino fariĝis denove fianĉino.

mezo, medio.
kreski, crecer.
dika, grueso, abultado.
larĝa, ancho.
lumi, lucir, iluminar.
mola, blando.
turmenti, atormentar.
senti, sentir, experimentar.
beni, bendecir.
nobla, noble (adj.).
rekta, recto, directo.
kurba, curvo, tortuoso.
kredi, creer.
renversi, derribar, voltear.
monto, monte.
kampo, campo.
koko, gallo.
nepo, nieto.
nevo, sobrino.
bo, indica el parentesco que resulta de un matrimonio; ej. : *patro*, padre — *bopatro*, suegro.
duonpatro, padrastro.
bovo, buey.

§ 34.

La tranĉilo estis tiel malakra, ke mi ne povis tranĉi per ĝi la viandon kaj mi devis uzi mian poŝan tranĉilon. — Ĉu vi havas korktirilon, por malŝtopi la botelon? — Mi volis ŝlosi la pordon, sed mi perdis la ŝlosilon. — Ŝi kombas al si la harojn per arĝenta komb-

ilo. — En somero ni veturas per diversaj veturiloj, kaj en vintro ni veturas per glitveturilo. — Hodiaŭ estas bela frosta vetero, tial mi prenos miajn glitilojn kaj iros gliti. — Per hakilo ni hakas, per segilo ni segas, per fosilo ni fosas, per kudrilo ni kudras, per tondilo ni tondas, per sonorilo ni sonoras, per fajfilo ni fajfas. — Mia skribilaro konsistas el inkujo, sablujo, kelke da plumoj, krajono kaj inksorbilo. — Oni metis antaŭ mi manĝilaron, kiu konsistis el telero, kulero, tranĉilo, forko, glaseto por brando, glaso por vino kaj telertuketo. — En varmega tago mi amas promeni en arbaro. — Nia lando venkos, ĉar nia militistaro estas granda kaj brava. — Sur kruta ŝtuparo li levis sin al la tegmento de la domo. — Mi ne scias la lingvon hispanan, sed per helpo de vortaro hispana-germana mi tamen komprenis iom vian leteron. — Sur tiuj ĉi vastaj kaj herboriĉaj kampoj paŝtas sin grandaj brutaroj, precipe aroj da bellanaj ŝafoj.

viando, carne.
poŝo, bolsillo, faltriquera.
korko, tapón, corcho.
tiri, tirar, hacer tracción.
ŝtopi, tapar, cubrir (un agujero).
botelo, botella.
ŝlosi, cerrar con llave.
kombi, peinar.
somero, verano.
gliti, resbalar.
frosto, helada.
vetero, tiempo (estado atmosférico).
haki, hachear.
segi, aserrar.
fosi, cavar.
kudri, coser.
tondi, esquilar, cortar con tijeras.
sonori, vibrar, producir un sonido musical vibrante.
fajfi, silbar, pitar.
inko, tinta.
sablo, arena.
sorbi, absorber, impregnarse.
brando, aguardiente.
tuko, paño, pañuelo.
militi, guerrear.
brava, bravo.
kruta, pendiente, empinado.
ŝtupo, escalón.
Germano, Alemán.
tamen, sin embargo, no obstante.
vasta, vasto, extenso.
herbo, hierba.
paŝti, pastar, apacentar.

bruto, bruto.
precipe, principalmente.
lano, lana.
ŝafo, carnero.

§ 35.

Vi parolas sensencaĵon, mia amiko. — Mi trinkis teon kun kuko kaj konfitaĵo. — Akvo estas fluidaĵo. — Mi ne volis trinki la vinon, ĉar ĝi enhavis en si ian suspektan malklaraĵon. — Sur la tablo staris diversaj sukeraĵoj. — En tiuj ĉi boteloj sin trovas diversaj acidoj : vinagro, sulfuracido, azotacido kaj aliaj. — Via vino estas nur ia abomena acidaĵo. — La acideco de tiu ĉi vinagro estas tre malforta. — Mi manĝis bongustan ovaĵon. — Tiu ĉi granda altaĵo ne estas natura monto. — La alteco de tiu monto ne estas tre granda. — Kiam mi ien veturas, mi neniam prenas kun mi multon da pakaĵo. — Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas tolaĵo, kvankam, ili ne ĉiam estas faritaj el tolo. — Glaciaĵo estas dolĉa glaciigita frandaĵo. — La riĉeco de tiu ĉi homo estas granda, sed lia malsaĝeco estas ankoraŭ pli granda. — Li amas tiun ĉi knabinon pro ŝia beleco kaj boneco. — Lia heroeco tre plaĉis al mi. — La tuta supraĵo de la lago estis kovrita per naĝantaj folioj kaj diversaj aliaj kreskaĵoj. — Mi vivas kun li en granda amikeco.

kuko, pastel.
konfiti, confitar.
fluida, líquido.
suspekti, sospechar.
acida, agrio, ácido.
vinagro, vinagre.
sulfuro, azufre.
azoto, ázoe.
gusto, gusto.
alta, alto.
naturo, naturaleza.
paki, empaquetar, embalar.
ĉemizo, camisa.
kolo, cuello.
cetera, lo demás, lo restante.
tolo, lienzo.
glacio, hielo.
frandi, ser aficionado á las golosinas.

heroo, héroe.
plaĉi, placer, agradar.
lago, lago.
kovri, cubrir.
naĝi, nadar.
folio, hoja.

§ 36.

Patro kaj patrino kune estas nomataj gepatroj. — Petro, Anno kaj Elizabeto estas gefratoj. — Gesinjoroj N. hodiaŭ vespere venos al ni. — Mi gratulis telegrafe la junajn geedzojn. — La gefianĉoj staris apud la altaro. — La patro de mia edzino estas mia bopatro, mi estas lia bofilo, kaj mia patro estas la bopatro de mia edzino. Ĉiuj parencoj de mia edzino estas miaj boparencoj, sekve ŝia frato estas mia bofrato, ŝia fratino estas mia bofratino; mia frato kaj fratino (gefratoj) estas la bogefratoj de mia edzino. — La edzino de mia nevo kaj la nevino de mia edzino estas miaj bonevinoj. — Virino, kiu kuracas, estas kuracistino; edzino de kuracisto estas kuracistedzino. — La doktoredzino A. vizitis hodiaŭ la gedoktorojn P. — Li ne estas lavisto, li estas lavistinedzo. — La filoj, nepoj kaj pranepoj de reĝo estas reĝidoj. — La hebreoj estas Izraelidoj, ĉar ili devenas de Izraelo. — Ĉevalido estas nematura ĉevalo, kokido — nematura koko, bovido — nematura bovo, birdido — nematura birdo.

ge, los dos sexos reunidos; ej. : *patro*, padre — *gepatroj*, los padres (padre y madre).
gratuli, felicitar.
altaro, altar.
kuraci, tratar (enfermedades), asistir.
doktoro, doctor.
pra, primitivo, bis-
id, indica descendencia; ej. : *bovo*, buey — *bovido*, ternero; *Izraelo*, Israel — *Izraelido*, Israelita.
hebreo, judio.
ĉevalo, caballo.

§ 37.

La ŝipanoj devas obei la ŝipestron. — Ĉiuj loĝantoj de regno estas regnanoj. — Urbanoj estas ordinare pli ruzaj, ol vilaĝanoj. — La regnestro de nia lando estas bona kaj saĝa reĝo. — La Parizanoj estas gajaj homoj. — Nia provincestro estas severa, sed justa. — Nia urbo havas bonajn policanojn, sed ne sufiĉe energian policestron. — Luteranoj kaj Kalvinanoj estas kristanoj. — Germanoj kaj Francoj, kiuj loĝas en Rusujo, estas Rusujanoj, kvankam ili ne estas Rusoj. — Li estas nelerta kaj naiva provincano. — La loĝantoj de unu regno estas samregnanoj, la loĝantoj de unu urbo estas samurbanoj, la konfesantoj de unu religio estas samreligianoj. — Nia regimentestro estas por siaj soldatoj kiel bona patro. — La botisto faras botojn kaj ŝuojn. — La lignisto vendas lignon, kaj la lignaĵisto faras tablojn, seĝojn kaj aliajn lignajn objektojn. — Ŝteliston neniu lasas en sian domon. — La kuraĝa maristo dronis en la maro. — Verkisto verkas librojn, kaj skribisto simple transskribas paperojn. — Ni havas diversajn servantojn : kuiriston, ĉambristinon, infanistinon kaj veturigiston. — La riĉulo havas multe da mono. — Malsaĝulon ĉiu batas. — Timulo timas eĉ sian propran ombron. — Li estas mensogisto kaj malnoblulo. — Preĝu al la Sankta Virgulino.

an, miembro, habitante, partidario; ej. : *Varsovio*, Varsovia — *Varsoviano*, Varsoviano.
regno, (el) Estado.
vilaĝano, aldeano.
provinco, provincia.
severa, severo.
justa, justo.
polico, policía.
sufiĉe, suficiente, bastante.
Kristo, Cristo.
Franco, Francés.
konfesi, confesar.

religio, religión.
regimento, regimiento.
boto, bota (calzado).
ŝuo, zapato.
lasi, dejar, abandonar.
droni, ahogarse.
verki, escribir (obras literarias).
ul, persona caracterizada por cierta cualidad ó modo de ser; ej.; *juna*, joven (adj.) — *junulo*, un joven, un hombre joven.
eĉ, aún, hasta (adv.).
ombro, sombra.
preĝi, orar, rezar.
virga, vírgen, virginal.

§ 38.

Mi aĉetis por la infanoj tableton kaj kelke da seĝetoj. — En nia lando sin ne trovas montoj, sed nur montetoj. — Tuj post la hejto la forno estis varmega, post unu horo ĝi estis jam nur varma, post du horoj ĝi estis nur iom varmeta, kaj post tri horoj ĝi estis jam tute malvarma. — En somero ni trovas malvarmeton en densaj arbaroj. — Li sidas apud la tablo kaj dormetas. — Mallarĝa vojeto kondukas tra tiu ĉi kampo al nia domo. — Sur lia vizaĝo mi vidis ĝojan rideton. — Kun bruo oni malfermis la pordegon, kaj la kaleŝo enveturis en la korton. — Tio ĉi estis jam ne simpla pluvo, sed pluvego. — Grandega hundo metis sur min sian antaŭan piedegon, kaj mi de teruro ne sciis, kion fari. — Antaŭ nia militistaro staris granda serio da pafilegoj. — Johanon, Nikolaon, Erneston, Vilhelmon, Marion, Klaron kaj Sofion iliaj gepatroj nomas Johanĉjo (aŭ Joĉjo), Nikolĉjo (aŭ Nikoĉjo aŭ Nikĉjo aŭ Niĉjo), Erneĉjo (aŭ Erĉjo), Vilhelĉjo (aŭ Vilheĉjo aŭ Vilĉjo aŭ Viĉjo), Manjo, (aŭ Marinjo), Klanjo kaj Sonjo (aŭ Sofinjo).

densa, espeso, denso.
brui, hacer ruido.
kaleŝo, carroza, calesa.
pluvo, lluvia.
pafi, disparar, hacer fuego.

ĉj, nj, } partícula que se coloca después de las 1-6 letras de un nombre propio masculino (*nj*, femenino) para darle cierta expresión de cariño.

§ 39.

En la kota vetero mia vesto forte malpuriĝis; tial mi prenis broson kaj purigis la veston. — Li paliĝis de timo kaj poste li ruĝiĝis de honto. — Li fianĉiĝis kun fraŭlino Berto; post tri monatoj estos la edziĝo; la edziĝa soleno estos en la nova preĝejo, kaj la edziĝa festo estos en la domo de liaj estontaj bogepatroj. — Tiu ĉi maljunulo tute malsaĝiĝis kaj infaniĝis. — Post infekta malsano oni ofte bruligas la vestojn de la malsanulo. — Forigu vian fraton, ĉar li malhelpas al ni. — Ŝi edziniĝis kun sia kuzo, kvankam ŝiaj gepatroj volis ŝin edzinigi kun alia persono. — En la printempo la glacio kaj la neĝo fluidiĝas. — Venigu la kuraciston, ĉar mi estas malsana. — Li venigis al si el Berlino multajn librojn. — Mia onklo ne mortis per natura morto, sed li tamen ne mortigis sin mem kaj ankaŭ estis mortigita de neniu; unu tagon, promenante apud la reloj de fervojo, li falis sub la radojn de veturanta vagonaro kaj mortiĝis. — Mi ne pendigis mian ĉapon sur tiu ĉi arbeto; sed la vento forblovis de mia kapo la ĉapon, kaj ĝi, flugante, pendiĝis sur la branĉoj de la arbeto. — Sidigu vin (aŭ sidiĝu), sinjoro! — La junulo aliĝis al nia militistaro kaj kuraĝe batalis kune kun ni kontraŭ niaj malamikoj.

koto, lodo, fango.
broso, cepillo.
ruĝa, rojo.
honti, tener vergüenza.
solena, solemne.
infekti, infectar.
printempo, primavera.
relo, carríl.

rado, rueda.
pendi, colgar, estar colgado.
ĉapo, gorro.
vento, viento.
blovi, soplar.
kapo, cabeza.
branĉo, rama.

§ 40.

En la daŭro de kelke da minutoj mi aŭdis du pafojn. — La pafado daŭris tre longe. — Mi eksaltis de surprizo. — Mi saltas tre lerte. — Mi saltadis la tutan tagon de loko al loko. — Lia hieraŭa parolo estis tre bela, sed la tro multa parolado lacigas lin. — Kiam vi ekparolis, ni atendis aŭdi ion novan, sed baldaŭ ni vidis, ke ni trompiĝis. — Li kantas tre belan kanton. — La kantado estas agrabla okupo. — La diamanto havas belan brilon. — Du ekbriloj de fulmo trakuris tra la malluma ĉielo. — La domo, en kiu oni lernas, estas lernejo, kaj la domo, en kiu oni preĝas, estas preĝejo. — La kuiristo sidas en la kuirejo. — La kuracisto konsilis al mi iri en ŝvitbanejon. — Magazeno, en kiu oni vendas cigarojn, aŭ ĉambro, en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarejo; skatoleto aŭ alia objekto, en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarujo; tubeto, en kiun oni metas cigaron, kiam oni ĝin fumas, estas cigaringo. — Skatolo, en kiu oni tenas plumojn, estas plumujo, kaj bastoneto, sur kiu oni tenas plumon por skribado, estas plumingo. — En la kandelingo sidis brulanta kandelo. — En la poŝo de mia pantalono mi portas monujon, kaj en la poŝo de mia surtuto mi portas paperujon; pli grandan paperujon mi portas sub la brako. — La Rusoj loĝas en Rusujo kaj la Germanoj en Germanujo.

surprizi, sorprender.
laca, cansado, fatigado.
trompi, engañar.
fulmo, relámpago.

ŝviti, sudar.
bani, bañar.
magazeno, almacén.
vendi, vender.
cigaro, cigarro.
tubo, tubo.
fumo, humo.
ing, indica el objeto en que se introduce lo expresado por la raíz; ej.: *kandelo*, candela — *kandelingo*, candelero; *plumo*, pluma — *plumingo*, palillero.
skatolo, caja, cajón.
pantalono, pantalón.
surtuto, levita.
brako, brazo.

§ 41.

Ŝtalo estas fleksebla, sed fero ne estas fleksebla. — Vitro estas rompebla kaj travidebla. — Ne ĉiu kreskaĵo estas manĝebla. — Via parolo estas tute nekomprenebla kaj viaj leteroj estas ĉiam skribitaj tute nelegeble. — Rakontu al mi vian malfeliĉon, ĉar eble mi povos helpi al vi. — Li rakontis al mi historion tute ne kredeblan. — Ĉu vi amas vian patron? Kia demando! kompreneble, ke mi lin amas. — Mi kredeble ne povos veni al vi hodiaŭ, ĉar mi pensas, ke mi mem havos hadiaŭ gastojn. — Li estas homo ne kredinda. — Via ago estas tre laŭdinda. — Tiu ĉi grava tago restos por mi ĉiam memorinda. — Lia edzino estas tre laborema kaj ŝparema, sed ŝi estas ankaŭ tre babilema kaj kriema. — Li estas tre ekkolerema kaj ekscitiĝas ofte ĉe la plej malgranda bagatelo; tamen li estas tre pardonema, li ne portas longe la koleron, kaj li tute ne estas venĝema. — Li estas tre kredema: eĉ la plej nekredeblajn aferojn, kiujn rakontas al li la plej nekredindaj homoj, li tuj kredas. — Centimo, pfenigo kaj kopeko estas moneroj. — Sablero enfalis en mian okulon. — Li estas tre purema, kaj eĉ unu polveron vi ne trovos sur lia vesto. — Unu fajrero estas sufiĉa, por eksplodigi pulvon.

ŝtalo, acero.
fleksi, encorvar, doblar.
vitro, vidrio.
rompi, romper, quebrar.
laŭdi, alabar, elogiar.
memori, acordarse de.
ŝpari, economizar, ahorrar.
bagatelo, bagatela.
venĝi, vengarse.
eksciti, excitar.
er, indica el elemento, la unidad parcial; ej. : *sablo*, arena — *sablero*, un grano de arena.
polvo, polvo.
fajro, fuego.
eksplodi, hacer explosión.
pulvo, pólvora.

§ 42.

Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon; sed ni ne povis atingi ian rezultaton, kaj ni disiris. — Malfeliĉo ofte kunigas la homojn, kaj feliĉo ofte disigas ilin. — Mi disŝiris la leteron kaj disĵetis ĝiajn pecetojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro. — Li donis al mi monon, sed mi ĝin tuj redonis al li. — Mi foriras, sed atendu min, ĉar mi baldaŭ revenos. — La suno rebrilas en la klara akvo de la rivero. — Mi diris al la reĝo : via reĝa moŝto, pardonu min! — El la tri leteroj unu estis adresita : al Lia Episkopa Moŝto, Sinjoro N.; la dua : al Lia Grafa Moŝto, Sinjoro P.; la tria : al Lia Moŝto, Sinjoro D. — La sufikso « um » ne havas difinitan signifon, kaj tial la (tre malmultajn) vortojn kun « um » oni devas lerni, kiel simplajn vortojn. Ekzemple : plenumi, kolumo, manumo. — Mi volonte plenumis lian deziron. — En malbona vetero oni povas facile malvarmumi. — Sano, sana, sane, sani, sanu, saniga, saneco, sanilo, sanigi, saniĝi, sanejo, sanisto, sanulo, malsano, malsana, malsane, malsani, malsanulo, malsaniga, malsaniĝi, malsaneta, malsanema, malsanulejo, malsanulisto, malsanero, malsaneraro, sanigebla, sanigisto, sanigilo, sanilo, resanigi, resaniĝanto, sanigilejo, sanigejo, malsan-

emulo, sanilaro, malsanaro, malsanulido, nesana, malsanado, sanilaĵo, malsaneco, malsanemeco, saniginda, sanilujo, sanigilujo, remalsano, remalsaniĝo, malsanulino, sanigista, sanigilista, sanilista, malsanulista k. t. p.

atingi, alcanzar, lograr.
rezultato, resultado.
ŝiri, desgarrar.
peco, pedazo, trozo.
moŝto, título de cortesía.
episkopo, obispo.
grafo, conde.
difini, definir, determinar.

III

UNIVERSALA VORTARO

DE LA

Lingvo internacia " Esperanto "

Todo lo que se ha escrito en la lengua internacional Esperanto puede traducirse por medio de este diccionario. Los vocablos que unidos constituyen una sola idea, se escriben formando una misma palabra, aunque separados unos de otros por comas. Así, por ejemplo, la voz « **frat'in'o** » que solo expresa una idea, está compuesta de tres palabras, que deben buscarse por separado.

A

a, terminación del adjetivo; ej.: *hom'*, hombre; *hom'a*, humano.
abat', abad.
abel', abeja.
abi', abeto.
abomen', abominación.
abon', suscribirse á.
ablativ', ablativo.
abrikot', albaricoque.
absces', absceso.
absint', ajenjo.
acer', arce (árbol).
aĉet', comprar.
  sub'aĉet', sobornar.
acid', agrio, ácido.
ad, indica duración del acto; ej.: *parol'*, palabra; *parol'-ad'*, discurso.
adiaŭ, adiós.
adjektiv', adjetivo.
administr', administrar.
admir', admirar.
admon', exhortar.
ador', adorar.
adult', adulterar.
adverb', adverbio.
aer', aire.
  aer' um', airear.
afabl', afable.
  mal'afabl' adusto, regañón.
afekt', afectar.
afer', asunto, cosa.
ag', obrar.
aĝ', edad.
agac', dentera.
agl', águila.
agord', templar, afinar (música).
agrabl', agradable.
aĵ, cosa que tiene cierta cualidad ó está hecha de...; ej.: *mol'*, blando — *mol'-aĵ*, lo blando, parte blanda de una cosa.
ajl', ajo.
ajn, quiera que sea; ej.: *kiu*, quien — *kiu ajn*, quienquiera que sea.
akar', mita.
akcel', acelerar.
akcent', acento.
akcept', aceptar.
akcipitr', azor.
akir', adquirir.
akn', grano (en el cutis).
akompan', acompañar.
akr', agudo, afilado.
akrid', langosta (insecto).
aks', eje.
akuŝ, partear.
  akuŝ'ist'in', comadrona.
akuzativ', acusativo.
akv', agua.
al, á, hacia.
alaŭd', alondra.
alcion', alción.
ali', otro.
alk', alce.
almenaŭ, al menos.
almoz', limosna.

aln', aliso.
alt', alto.
altar', altar.
alte', malvavisco.
altern', alternar.
alud', aludir.
alumet', cerilla.
alun', alumbre.
am', amar.
amas', multitud, tropel.
ambaŭ, ambos.
ambos', yunque.
amel', almidón.
amfibi', anfibio.
amik', amigo.
am'ind'um', galantear, hacer la corte.
amoniak', amoníaco.
ampleks', extensión.
amuz', divertir.
an, miembro, habitante, partidario; ej. : *Varsovi'*, Varsovia — *varsovi'an'*, varsoviano.
an'ar' cuadrilla, tropel, tropa.
ananas', anana.
anas', ánade.
mol'anas', eider.
anĝel', angel.
angil', anguila.
angul', ángulo, rincón.
anim', alma.
aniz', anís.
ankaŭ, también.
ankoraŭ, todavía.
ankr', ancla.
anonc', anunciar.
anser', ganso, ánsar.
anstataŭ, en lugar de, en vez de.
anstataŭ'i, reemplazar.
ant', terminación del participio de presente activo.
antaŭ, ante, delante de.
antaŭ'tuk', delantal.
antikv', antiguo.
antimon', antimonio.
Anunciaci', Anunciación de la Virgen.
apart', aparte, separado.
aparten', pertenecer.
apenaŭ, apenas.
aper', aparecer.
mal'aper', desaparecer.
aplaŭd', aplaudir.
apog', apoyar.
apr', jabalí.
April', Abril.
aprob', aprobar.
apud, junto á.
ar', colección, conjunto de...; ej. : *arb'*, árbol — *arb'ar'*, bosque.
arane', araña.
aranĝ', arreglar, disponer.
arb', árbol.
arb'et'aĵ', breña, matorral.
arbitr', arbitrario.
arĉ', arco de violín.
arde', garza real.
ardez', pizarra (piedra).
aren', arena, liza.
arest', arrestar.
arĝent', plata.
argil', arcilla.
argument', argumento.
arĥitektur', arquitectura.
ark', arco.
ark'aĵ', bóveda.
arleken', arlequín.
arm', armar.
arogant', arrogante.
arsenik', arsénico.
art', arte.
artifik', artificio.
artik', articulación.
artikol', artículo.
artiŝok', alcachofa.
artrit', artritis.

as, terminación del presente de los verbos.
as', as.
asekur', asegurar (casas, mercancías, etc).
asign', asignar.
asparag', espárrago.
aspid', aspid.
at', terminación del participio de presente pasivo.
atak', atacar.
atenc', atentar.
atend', aguardar.
atent', atento, que presta atención.
atest', atestiguar.
ating', alcanzar, lograr.
atripl', orzaga.
atut', triunfo (en el juego).
aŭ, ó.
aŭd', oir.
Aŭgust', Agosto.
aŭskult', escuchar.
aŭtun', otoño.
av', abuelo.
avar', avaro.
avel', avellana.
aven', avena.
aventur', aventura.
avert', advertir, prevenir.
avid', codicioso, ávido.
aviz', aviso.
azen', asno.
azot', ázoe.

B

babil', charlar.
bagatel', bagatela.
bajonet', bayoneta.
bak', cocer (en horno).
bala', barrer.
balanc', balancear.
balbut', balbucear.
baldaken', baldaquino.
baldaŭ, pronto.
balen', ballena.
 balen'ost', barba de ballena.
balustrad', balaustrada.
bambu', bambú.
ban', bañar.
band', bando, tropa.
bant', lazo.
bapt', bautizar.
 bapt'an', compadre.
 bapt'o'fil', ahijado.
 bapt'o'patr', padrino.
bar', atajar, obstruir, entorpercer.
 bar'il', seto.
barakt', bregar, revolcarse.
barb', barba.
barbir', barbero.
barĉ', sopa de remolacha
barel', tonel, barril.
bark', barca.
bask', faldón.
bast' corteza de un árbol.
bastion', baluarte.
baston', bastón.
bat', pegar, golpear.
batal', combatir.
 batal'il', arma de combate.
bazar', bazar.
bed', bancal.
bedaŭr', lamentar, deplorar.
bek', pico (aves).
bel', bello.
beladon', belladona.
ben', bendecir.
benk', banco.
ber', baya.
best', animal.
bet', remolacha.
betul', abedul.

bezon', necesitar.
bien', bienes.
bier', cerveza.
bind', encuadernar.
bird', pájaro.
biskvit', bizcocho.
bismut', bismuto.
blank', blanco.
blat', polilla.
blek', balar, mugir, relinchar, etc.
blind', ciego.
blond', rubio.
blov', soplar.
blu', azul.
bo', indica el parentesco que resulta de un matrimonio; ej. : *patr'*, padre — *bo'patr'*, suegro.
boa', boa.
boat', bote.
boben', bobina, canilla.
boj', ladrar.
bol', hervir.
bombon', bombón.
bon', bueno.
bor', agujerear.
boraks', bórax.
bord', borde, orilla.
border', orlar.
bors', bolsa (establecimiento).
bot', bota (calzado).
botel', botella.
bov', buey.
brak', brazo.
bram', brema, sargo.
bran', salvado.
branĉ', rama.
brand', aguardiente.
brank', branquias, agallas.
brasik, col.
brav', bravo.
bret', anaquel.
brid', brida.
brik', ladrillo.
bril', brillar.
briliant', brillante (piedra preciosa).
brod', bordar.
brog', escaldar.
bronz', bronce.
bros', cepillo.
brov', ceja.
bru', hacer ruido.
brul', arder, quemarse.
  brul'um', inflamación.
brun', moreno.
brust', pecho.
brut', bruto.
bub', pillete.
bubal', búfalo.
buĉ', sacrificar, matar.
bud', tienda, barraca.
buf', sapo.
bufed', alacena.
buk', hebilla metálica.
buked', bouquet.
bukl', bucle.
bul', bola, terrón.
bulb', cebolla, bulbo.
buljon', caldo.
bulk', panecillo.
burd', zángano (insecto).
burĝ', burgués.
burĝon', botón, yema.
buŝ', boca.
  buŝ'um', bozal.
buŝel', fanega.
buter', manteca.
butik', tienda, almacén.
buton', botón.
  buton'um', abrochar

C, Ĉ

ĉagren', apesadumbrar.
ĉam', gamuza.
ĉambelan', chambelán.
ĉambr', habitación, cuarto.
ĉampan', champagne.
ĉan', gatillo, disparador.
ĉap', gorro.
ĉapel', sombrero.
ĉapitr', capítulo.
ĉar, porque, pues, puesto que.
ĉarlatan', charlatán.
ĉarm', encantar, cautivar.
ĉarnir', charnela.
ĉarpent', carpintear.
  ĉarpent'ist', carpintero.
ĉarpi',hilas.
ĉas', cazar.
  ĉas'aĵ', caza (lo cazado).
ĉast', casto.
ĉe, en, en casa de.
ced', ceder
cedr', cedro.
ĉef', principal (adj.), jefe.
cejan', aciano, azulejo.
cel', tender á, proponerse.
ĉel', célula.
cement', cemento.
ĉemiz', camisa.
ĉen', cadena.
cent, cién.
cerb', cerebro.
ĉeriz', cereza.
ĉerk', ataud, féretro.
ĉerp', sacar, tomar de alguna parte.
cert', cierto.
  cert'ig', asegurar, certificar.
cerv', ciervo.
  nord'a cerv', reno.
ĉes', cesar.
ceter', lo demás, lo restante.
ĉeval', caballo.
ci, tú.
  ci'a, tu, tuyo, -a.
ĉi, partícula aproximativa; ej. : *tiu*, aquel — *tiu ĉi*, este.
ĉia, cada.
ĉiam, siempre.
ĉie, en todas partes.
ĉiel, de todas maneras.
ĉiel', cielo.
  ĉiel'ark', arco iris.
  ĉiel'ir', Ascención.
ĉif', magullar, arrugar.
cifer', cifra.
  cifer'plat', cuadrante.
ĉifon', harapo.
cigar', cigarro puro.
cigared',cigarrillo.
cign', cisne.
ĉikan', embrollar, entrampar.
cikatr', cicatríz.
cikoni', cigüeña.
cikori', escarola.
cim', chinche.
cimbal', timbal.
cinabr', cinabrio.
cinam', canela.
cindr', ceniza.
ĉio, todo.
cipres', ciprés.
cir', betún.
ĉirkaŭ, alrededor de.
  ĉirkaŭ'aĵ', alrededores.
  ĉirkaŭ'i, rodear.
  cirkaŭ'o, circuito.
  ĉirkaŭ'man', brazalete.
  ĉirkaŭ'pren', abrazar.
  ĉirkaŭ'skrib', circunscribir.

—

cirkel', compás (instrumento).
cirkonstanc', circunstancia.
cirkuler', circular (sust.).
cit', citar.
citr', cítara.
citron', limón.
ĉiu, cada, cada uno.
  ĉiu'j, todos.
civiliz', civilizar.
ĉiz', cincelar.
ĉj', partícula que se coloca después de las 2-5 primeras letras de un nombre propio masculino para darle cierta expresión de cariño; ej. : *Johan'*, Juan — *Jo'ĉj'*, Juanito.
ĉokolad', chocolate.
col', pulgada.
ĉu, partícula interrogativa.

D

da, de (siguiendo á palabras que indiquen medida).
daktil', dátil.
dam'o'j, juego de damas.
damask', damasko.
danc', bailar.
dand', petimetre.
danĝer', peligro.
dank', agradecer, dar gracias.
dat', fecha.
dativ', dativo.
datur' datura (bot.).
daŭr', durar.
  daŭr'ig', continuar.
de, de.
dec', convenir, proceder.
decid', decidir.
Decembr', Diciembre.
deĉifr', descifrar.
dediĉ', dedicar.
defend', defender.
degel', deshelarse.
degener', degenerar.
degrad', degradar.
deĵor', estar de servicio.
dek, diez.
deklinaci', declinar (gram.).
dekliv', declive.
dekstr', derecho.
  mal'dekstr', izquierdo.
delfen', delfín.
delikat', fino, delicado.
delir', delirar.
demand', preguntar, interrogar.
demon', demonio.
denar', denario.
dens', espeso, denso.
dent', diente.
denunc', denunciar.
deput', diputar.
des, más (en la expresión : cuanto más... más — *ju pli... des pli*).
desegn', dibujar.
detal', detallado.
detru', destruir.
dev', deber.
  dev'ig', obligar.
deviz', divisa, lema.
dezert', desierto.
dezir', desear.
Di', Dios.
diabl', diablo.
diamant', diamante.
diboĉ', corromper, viciar, pervetir.
didelf', didelfo.
difekt', estropear, deteriorar.
diferenc', diferir, ser diferente.

difin', definir, determinar.
dig', dique.
digest', digerir.
dik', grueso, abultado.
dikt', dictar.
diligent', diligente, asiduo.
dimanĉ', domingo.
dir', decir.
direkt', dirigir.
direkt'o, dirección.
direkt'il'o, (*de ŝip'o*), timón.
dis, indica desunion, diseminación; ej. : *sem'*, sembrar — *dis'sem'*, diseminar.
dis'ig', separar, desunir.
diskont', descontar.
dispon', disponer.
disput', disputar.
distil', destilar.
disting', distinguir.
distr', distraer.
distrikt', distrito.
diven', adivinar.
divers', diverso.
divid', dividir.
do, pues.
dolĉ', dulce.
dolor', doler, causar dolor.
dom', casa.
domaĝ', lástima (es lástima).
domen', dominó.
don', dar.
al'don', añadir.
donac', regalar, hacer regalos.
dorlot', mimar.
dorm', dormir.
dorn', espina.
dors', espalda.
dot', dotar.
dot'o, dote.
drak', dragón.
drap', paño.
drapir', revestir con paños.
draŝ', trillar.
dres', adiestrar, amaestrar.
drink', beber con exceso, emborracharse.
drink'ej', taberna.
drog', droga.
dron', ahogarse.
du, dos.
dub', dudar.
duk', duque.
dum, mientras.
dum'e, en tanto.
dung', alistar, enganchar.
du'on'patr', padrastro.

E

e, terminación del adverbio.
eben', llano, igual.
ebl', posible; ej. : *kompren'*, comprender — *kompren'ebl'*, comprensible.
ebl'e, quizá.
ebon', ébano.
ec', indica la cualidad abstracta; ej. : *bon'*, bueno — *bon'ec'*, bondad; *vir'*, hombre, varón — *vir'ec'*, virilidad.
ec'a, cualitativo.
eĉ, aún, hasta (adv.).
edif', edificar (dar buen ejemplo).
eduk', educar.
edz', marido, esposo.
edz'iĝ', casarse.
edz'ec', matrimonio (estado).
efektiv', efectivo, real.
efik', ser eficaz, producir efecto.

eg', indica aumento, el más alto grado; ej. : *varm'*, caliente — *varm'eg'*, abrasador; *ŝton'*, piedra — *ŝton'eg'*, roca.
egal', igual (que no difiere).
eĥ', eco.
ej', indica el lugar destinado á...; ej. : *preĝ'*, rezar — *preĝ'ej'*, iglesia; *lern'*, aprender — *lern'ej'*, escuela.
ek', indica acción inicial ó momentánea; ej. : *kant'*, cantar — *ek'kant'*, ponerse á cantar; *kri'*, gritar — *ek'kri'*, exclamar.
eks', que fué, ex-.
ekscelenc', Excelencia.
ekscit', excitar.
ekskurs', excursión.
eksped', expedir.
eksplod', hacer explosión.
ekspozici', exposición.
ekster, fuera, fuera de.
eksterm', exterminar.
ekstr', extraordinario, extra.
ekstrem', extremo.
ekzamen', examinar.
ekzekut', ajusticiar, ejecutar.
ekzempl', ejemplo.
ekzempler', ejemplar.
ekzerc', ejercer.
ekzil', desterrar.
ekzist', existir.
el, de, de entre.
elast', elástico.
elefant', elefante.
elekt', elegir.
elokvent', elocuente.
em', tendencia, inclinación, hábito...; ej. : *babil'*, charlar — *babil'em'*, charlador.
emajl', esmalte.
embaras' embarazo, confusión.
embri', embrión.
embusk', emboscada.
eminent', eminente.
en, en, dentro de.
enigm', enigma.
entrepren', emprender.
entuziasm', entusiasmo.
enu', aburrirse.
envi', envidiar.
episkop', obispo.
  ĉef'episkop', arzobispo.
epok', época.
epolet', hombrera, charretera.
er', indica el elemento, la unidad parcial; ej. : *sabl'*, arena — *sabl'er'*, un grano de arena.
erar', errar, equivocarse.
erinac', erizo.
ermen', armiño.
ermit', ermitaño.
erp', rastrillar la tierra.
escept', esceptuar.
esenc', esencia.
eskadr', escuadra.
esper', esperar.
  mal'esper', desesperar.
esplor', explorar, investigar.
esprim', expresar.
est', ser, estar.
estim', estimar.
esting', extinguir.
estr', jefe; ej. : *ŝip'*, buque — *ŝip'estr'*, capitán de buque.
estr'ar', autoridades.
eŝafod', cadalso.
et', indica disminución; ej. : *mur'*, muro — *mur'et'*, pequeño muro; *rid'*, reir — *rid'et'*, sonreir.
etaĝ', piso.
etat', estado.

etend', extender.
eter', éter.
etern', eterno.
evit', evitar.
ezok', sollo.

F

fab', haba.
fabel', ficción, fábula.
fabl' fábula.
fabrik', fábrica.
facet', faceta.
facil', fácil.
faden', hilo.
  metal'faden', alambre.
fag', haya.
fajenc', loza.
fajf', silbar, pitar.
fajl', limar.
fajr', fuego.
fak', sección, rama, compartimiento.
faktur', factura.
fal', caer.
  fal'et', tropezar.
falbal', falbala.
falĉ', segar, guadañar.
  falĉ'il', hoz, guadaña.
fald', plegar.
falk', halcón.
fals', falsear.
fam', fama.
famili', familia.
fand', fundir.
fanfaron', fanfarronear.
fantom', fantasma, espectro.
far', hacer.
  far'iĝ', ocurrir, hacerse.
faring', faringe.
farm', arrendar.
fart', estar, seguir de (salud).
  fart'o, estado de salud.
farun', harina.
fask', haz, manojo.
fason', moda, hechura.
fast', ayunar.
faŭk', boca, fauces.
fav', tiña.
favor', favorable.
fazan', faisán.
fe'in', hada.
febr', fiebre.
Februar', Febrero.
feĉ', hez.
fel', piel (de un animal).
feliĉ', feliz.
felt', fieltro.
femur', muslo.
fend', hender.
fenestr', ventana.
fenkol', hinojo.
fer', hierro.
  fer'voj', camino de hierro.
ferdek', puente, cubierta (de un buque).
ferm', cerrar.
  mal'ferm', abrir.
ferment', fermentar.
fervor', celo, fervor.
fest', festejar.
festen', banquetear.
fianĉ', novio.
fibr', fibra.
fid', fiarse.
fidel', fiel.
fier', fiero, orgulloso.
fig', higo.
figur', figurar, trazar.
fil', hijo.
filik', helecho.
filtr', filtrar.
fin', terminar.
fingr', dedo.
firm', firme, compacto.

firm'o, casa (de comercio).
fiŝ', pez, pescado.
fiŝ'ole', aceite de pescado.
fistul', fístula.
flag', bandera, pabellón.
flam', llama.
flan', flán.
flanel', franela.
flank', costado.
flar', oler.
flat', adular.
flav', amarillo.
fleg', cuidar, asistir.
flegm', flema.
fleks', encorvar.
flik', remendar.
flirt', voltear en derredor.
flok', copo,
flor', florecer.
flor'o, flor.
flos', balsa, almadía.
flu', fluir.
de'flu'il', canalón, reguera.
flug', volar.
flug'il', ala.
fluid', líquido.
flut', flauta.
foir', feria.
foj', vez.
fojn', heno.
fok', foca.
fokus', foco.
foli', hoja.
fond' fundar.
font' fuente.
fontan', fuente (manantial).
for, lejos, fuera.
forĝ', forjar.
forges', olvidar.
fork', tenedor.
form', forma.
formik', hormiga.
forn', horno.
for'permes', dar licencia ó permiso.
fort', fuerte.
fortepian', fortepiano.
fortik', sólido, robusto.
fortik'aĵ', fortaleza.
fos', cavar.
fos'il', asada, legón.
fosfor', fósforo.
fost', poste.
frag', fresa.
fragment', fragmento.
fraj', huevas (de los peces).
frak', frac.
frakas', quebrantar, triturar.
fraksen', fresno.
framason', francmasón.
framb', frambuesa.
frand', ser aficionado á las golosinas.
franĝ', franja, galón.
frangol', frángula.
frap', golpear, tocar.
frat', hermano.
fraŭl', soltero.
fraŭl'in', soltera, señorita.
fremd', extranjero.
frenez', loco.
freŝ', fresco, reciente.
fring', pinzón.
fringel', verderón.
fripon', bribón.
friz', rizar (el pelo).
fromaĝ', queso.
front', frente (militar).
frost', helada.
frot', frotar.
fru', temprano.
frugileg', corneja de pico blanco.
frukt', fruto.
frunt', frente (rostro).
ftiz', tisis.

fulg', hollín.
fulm', relámpago.
fum', humo.
  fum'i', fumar, humear.
fund', fondo.
fundament', fundamento.
funebr', duelo.
  funebr'a, fúnebre.
funel', embudo.
fung', hongo, seta.
funt', libra.
furaĝ', forraje.
furioz', furioso.
furunk', furúnculo.
fuŝ', atrabancar, chapucear.
fusten', fustán.
fut', pie (medida).

G, Ĝ

gad', bacalao.
gaj', alegre.
gajl', agalla.
gajn', ganar.
gal', bilis.
galanteri', atavio, avío, adorno.
galeri', galería.
galon', galón.
galoŝ', galocha.
gam', gama.
gamaŝ', polaina.
gant', guante.
garanti', garantizar.
  garanti'aĵ', prenda, garantía.
  garanti'ul', rehén.
garb', gavilla.
gard', guardar, custodiar.
ĝarden', jardín.
gargar', gargarizarse.
gas', gas.
gast', huésped.
gazel', gacela.
gazet', revista, periódico.
ge', los dos sexos reunidos; ej. : *patr'*, padre — *ge'patr'oj'*, los padres (padre y madre).
gelaten', gelatina.
ĝem', gemir.
ĝen', molestar.
generaci', generación.
genitiv', genitivo.
genot', gineta.
gent', raza, tribu.
ĝentil', gentil, cortés.
genu', rodilla.
ĝerm', germen.
gest', gesto.
ĝi, él, ella, ello (cosas ó animales).
ĝib', joroba.
gips', yeso.
ĝiraf', jirafa.
ĝis, hasta.
gitar', guitarra.
glaci', hielo.
  glaci'aĵ', helado (sorbete).
glad', planchar.
glan', bellota (fruto).
gland', glándula.
glas', vaso (de beber).
glat', liso, unido.
glav', espada.
glim', mica.
glit', resbalar.
  glit'il', patín.
  glit'vetur'il', trineo.
glob', bola, globo.
glor', glorificar.
glu', pegar, encolar.
glut', tragar, engullir.
gobi', gobio.
ĝoj', regocijarse.
golf', golfo.

gorĝ', garganta.
graci', sutil.
grad', grado.
graf', conde.
grajn', grano, pepita.
gramatik', gramática.
granat', granada (fruto).
grand', grande.
  grand'anim', magnánimo.
granit', granito.
gras', grueso, graso.
grat', rascar (con las uñas).
gratul', felicitar.
grav', grave, importante.
graved', encinta, preñada.
gravur', grabar.
gren', trigo, cereal.
  gren'ej', granero.
grenad', granada (proyectil).
gri', harina para hacer puches.
grifel', buril, estilo.
gril', grillo (insecto).
grimac', mueca, gesto, visaje.
grinc', rechinar.
griz', gris.
gros', grosella.
groŝ', grosz (moneda de 1/2 copeque).
grot', gruta.
gru', grulla.
grup', grupo.
ĝu', gozar, saborear, gustar.
gudr', alquitrán.
guf', gran duque (ave).
gum', goma.
gurd', organillo de manubrio.
gust', gusto.
  gust'um', paladear.
ĝust', justo, preciso, correcto.
gut', gotear.
  gut'o, gota.
guvern', gobernar, guiar, dirigir.
gvardi', guardia.
gvid', guiar.

H, Ĥ

ha, ¡ah!
hajl', granizo.
hak', hachear.
  hak'il', hacha.
hal', mercado (lugar).
haladz', mal olor.
halt', detenerse, pararse.
hamstr', cricetus.
ĥaos', caos.
har', pelo, cabello.
  har'ar', peluca.
  har'eg', cerda.
  har'lig', trenza de pelo.
hard', endurecer (en la fatiga, etc.), empedernir.
haring', arenque.
harp', arpa.
haŭt', piel, cutis.
hav', tener.
haven', puerto, abra.
heder', hiedra.
hejm, hogar doméstico.
hejt', calentar, encender.
hel', claro, luminoso.
help', ayudar.
  mal'help', estorbar.
ĥemi', química.
hepat', hígado.
herb', hierba.
  herb'ej', prado.
hered', heredar.
herez', herejía.
herni', hernia.
hero', héroe.

hidrarg', mercurio.
hidrogen', hidrógeno.
ĥieraŭ, ayer.
ĥimer', quimera.
hipokrit', hacer el hipócrita.
hirud', sanguijuela.
hirund', golondrina.
hiskiam', beleño.
histori', historia.
histrik', puerco espín.
ho, ¡oh!
hodiaŭ, hoy.
hok', gancho.
  fiŝ'hok', anzuelo.
  pord'hok', gozne (de una puerta).
ĥoler', cólera (enfermedad).
hom', hombre (especie).
honest', honrado, honesto.
honor', honrar.
  honor'o, honor.
hont', tener vergüenza.
ĥor', hora.
ĥor', coro.
horde', cebada.
horizontal', horizontal.
horloĝ', reloj.
hortulan', hortelano (ave).
hosti', hostia.
hotel', hostal, fonda.
huf', pezuña, casco.
humil', humilde.
humor', humor (carácter).
hund', perro.
husar', husar.
huz', gran esturión.

I

i, terminación del infinitivo; ej.: *laŭd'i*, alabar.
ia, alguno,-a.
ial, por alguna razón.
iam, alguna vez, en algún tiempo.
ibis', ibis.
id', indica descendencia; ej.: *bov'*, buey — *bov'id'*, ternero; *Izrael'*, Israel — *Izrael'id'*, Israelita.
idili', idilio.
idol', ídolo.
ie, en algún sitio.
iel, de alguna manera.
ies, de alguno, de alguien.
ig', hacer, volver...; ej.: *pur'*, puro, limpio — *pur'ig'*, limpiar; *mort'*, morir — *mort'ig'*, matar (hacer morir).
iĝ', hacerse, volverse, tornarse..; ej.: *pal'*, pálido — *pal'iĝ'*, palidecer; *sid'*, estar sentado — *sid'iĝ'*, sentarse.
iĥtiokol', cola de pescado.
il', instrumento; ej.: *tranĉ'*, cortar — *tranĉ'il'*, cuchillo; *paf'*, disparar — *paf'il'*, fusil.
ili, ellos, ellas.
  ili'a, su, suyo,-a (de ellos, de ellas).
ilumin', iluminar.
imag', imaginar.
imit', imitar.
imperi', imperio.
impres', impresión.
implik', implicar.
in', indica el femenino; ej.: *patr'*, padre — *patr'in'*, madre.
incit', incitar, irritar.
ind', que merece, que es digno de...; ej'.: *laŭd'*, alabar — *laŭd'ind'*, laudable.
indiferent', indiferente.

indign', indignarse.
indulg', perdonar, usar de indulgencia.
industri', industria.
infan', niño.
infekt', infectar.
infer', infierno.
influ', influir.
infuz', infundir, echar en infusión.
ing', indica el objeto en que se introduce la expresado por la raiz; ej. : *kandel'*, candela — *kandel'ing'*, candelero; *plum'*, pluma — *plum'ing'*, palillero.
ingven', ingle.
inĝenier', ingeniero.
iniciat', iniciar.
ink', tinta.
inklin', inclinado, propenso.
inokul', inocular.
insekt', insecto.
insid', insidiar.
insign', insignias, armas.
inspir', inspirar.
instig', instigar.
institut', instituto.
instru', instruir.
instrukci', instrucciones.
insul', isla.
insult', insultar.
int', terminación del participio de pasado activo; ej. : *am'int'*, habiendo amado.
intenc', intentar, proponerse.
inter, entre.
interes', interesar.
interjekci', interjección.
intern', interior, interno.
interpunkci', puntuación.
intest', intestino.
intim', íntimo.
intrig', intrigar.
invit', invitar.
intermit', intermitir.
io, algo, alguna cosa.
iom, algo, un poco de.
ir', ir.
  ir'il', zanco.
is, terminación del pasado; ej. : *far'*, hacer — *mi far'is*, yo hice.
ist', indica profesión; ej. : *bot'*, bota — *bot'ist*, zapatero; *mar'*, mar — *mar'ist'*, marinero.
it', indica el participio de pasado pasivo; ej. : *far'*, hacer — *far'it'*, hecho (que ha sido hecho).
iu, alguien.
izol', aislar.

J, Ĵ

j, terminación del plural; ej. : *hom'o*, hombre — *hom'o'j*, hombres.
ja, en verdad, pues, en efecto, de hecho.
jak', chaqueta.
ĵaluz', celoso.
jam, ya.
Januar', Enero.
jar', año.
jasmen', jazmín.
ĵaŭd', jueves.
je, se traduce por distintas preposiciones; su significación se desprende fácilmente del sentido de la frase.
jen, he aquí.

jen—jen, ya—ya; ora—ora.
jes, sí.
jes'ig', confirmar.
ĵet', arrojar, lanzar.
ĵongl', hacer juegos de manos.
ju—des, cuanto más... más.
jug', yugo.
juĝ', juzgar.
jugland', nuez (bilocular).
juk', picar, causar picazón.
Juli', Julio.
jun', joven.
jung', uncir, enganchar.
Juni', Junio.
juniper', enebro, junípero.
jup', saya.
ĵur', jurar.
ĵus, ahora mismo, en el instante.
just', justo.
juvel', joya.

K

kaĉ', papilla.
kadr', marco, orla.
kaduk', caduco, frágil.
kaf', café.
kaĝ', jaula.
kahel', ladrillo, baldosa.
kaj, y.
kajer', cuaderno.
kajut', camarote.
kal', callo (de los piés).
kaldron', caldero.
kaleŝ', carroza, calesa.
kalfatr', calafatear.
kalik', cáliz.
kalk', cal.
kalikot', indiana (tela).
kalkan', talón, calcañal.
kalkul', calcular.
kalson', calzoncillos.
kalumni', calumniar.
kambi', letra de cambio.
kamel', camello.
kamen', chimenea.
kamen'tub', tubo de chimenea.
kamer', cámara.
kamfor', alcanfor.
kamizol', almilla.
kamlot', camelote.
kamomil', manzanilla.
kamp', campo.
kan', caña (botánica).
kanab', cáñamo.
kanajl', canalla.
kanap', canapé.
kanari', canario.
kancelari', cancillería.
kancelier', canciller.
kand', cande (azúcar).
kandel', candela.
kankr', cangrejo.
kant', cantar.
kantarid', cantárida.
kantor', cantor, chantre.
kanvas', cañamazo.
kap', cabeza.
kapabl', capaz, apto.
kapel', capilla.
kapitan', capitán.
kapitel', capitel.
kapitulac', capitular, rendirse.
kapon', capón.
kapor', alcaparra (bot.).
kapot', capote.
kapr', macho cabrío
kapreol', corzo.
kapric', capricho.
kapsul', cápsula.
kapt', coger, pillar, atrapar.

kapt'il', lazo.
kapucen', capuchino.
kapuĉ, capucha.
kar', querido, caro.
karaben', carabina.
karaf', garrafa.
karakter', carácter.
karas', carasino.
karb', carbón.
kard', cardo.
kardel', jilguero.
kares', acariciar.
kariofil', clavo, clavillo (especia).
karmin', carmín.
karnaval', carnaval.
karo', oros (naipes).
karob', algarroba.
karot', zanahoria.
karp', carpa.
karpen', carpe (árbol).
kart', tarjeta.
kartav', tartamudear.
kartilag', cartílago.
kartoĉ', cartucho (armas).
karton', cartón.
karusel', corrida de carruajes, coso.
kas', caja (caudales).
kaŝ', ocultar.
kaserol', cazuela.
kask', casco, yelmo.
kaŝtan', castaña.
kastel', castillo.
kastor', castor.
kastr', castrar.
kat', gato.
kataplasm', cataplasma.
katar', catarro.
katarakt', catarata (ojos).
katen', cadenas.
katun', tela de algodón.
kaŭteriz', cauterizar.
kaŭz', causar.
kaŭz'o, causa.
kav', hueco, hundido.
kavalir', caballero.
kavern', caverna.
kaviar', caviar.
kaz', caso (gramatical).
kaze' queso blanco.
ke, que.
kegl', bolo (juego).
kel', sótano, bodega.
kelk', alguno, -a.
kelner', mozo (de café, etc.).
ken', madera resinosa.
ker', copas (naipes).
kern', cuesco, hueso.
kerub', querube.
kest', caja, cofrecillo.
tir'kest', cajón (tirador).
kia, qué, cual (especie de).
kial, por qué.
kiam, cuando.
kie, donde.
kiel, como.
kies, cuyo, de quien.
kil', quilla.
kio, que, lo que, lo cual.
kiom, cuanto.
kiras', coraza.
kis', besar.
kitel', blusa.
kiu, que, quien, el cual, la cual.
klaft', toesa.
klap', válvula.
klar', claro (no turbio, no confuso).
klarnet', clarinete.
klas', clase.
klav', tecla.
kler', bien instruído.
klimat', clima.
klin', inclinar, desviar.
klister', lavativa.
klopod', esforzarse, tratar de.
kloŝ', campana (vaso).
klub', club.

kluz', esclusa.
knab', muchacho.
kned', amasar.
koaks', cok.
kobalt', cobalto.
kobold', duende.
koĉenil', cochinilla.
kojn', cuña.
kok', gallo.
kokcinel', sansanita.
koket', coqueta.
kokluŝ', coqueluche.
kokos', coco.
koks', cadera.
kol', cuello.
 kol'um', cuello (postizo).
 kol'har'o'j, crines.
kolbas', salchichón.
koleg', camarada, colega.
kolekt', coleccionar, reunir.
koler', encolerizarse.
kolibr', colibrí.
kolimb', somormujo.
kolofon', colofonia.
kolomb', palomo.
kolon', columna.
kolor', color.
kolport', llevar ó vender efectos de buhoneria.
kolubr', culebra.
kom', coma.
komand', ejercer mando, mandar.
komb', peinar.
kombin', combinar.
komenc', empezar.
komentari', comentar.
komerc', comerciar.
 komerc'aĵ', mercancía.
komfort', confort.
komisi', comisionar, encargar.
komitat', comisión, junta.
komiz', dependiente, empleado.
komod', cómoda.
kompar', comparar.
kompat', compadecer.
komplez', complacencia.
kompost', componer (tipogr.)
kompren', comprender.
kompres', compresa.
komun', común.
 komun'um', comunidad.
komuni', dar la comunión.
komunik', comunicar.
kon', conocer.
koncern', concerner.
kondamn', condenar.
kondiĉ', condición.
kondolenc', condolerse, deplorar.
konduk', conducir.
 konduk'il', rienda.
kondut', conducirse, portarse.
konfes', confesar.
konfid', fiarse, confiar.
konfirm', confirmar, ratificar.
konfit', confitar.
konform', conforme, de conformidad.
konfuz', confundir, embrollar.
konjekt', conjeturar.
konjugaci', conjugar.
konjunkci', conjunción.
konk', concha (de moluscos).
konklud', concluir, deducir.
konkur', rivalizar.
konkurs', concurso.
konsci', estar consciente.
konscienc', conciencia.
konsekvenc', consecuente.
konsent', consentir, estar de acuerdo.
konserv', conservar.
konsider', considerar.

konsil', aconsejar.
konsist', constar (de).
konsol', consolar.
konsonant', consonante.
konspir', conspirar.
konstant', constante.
konstat', comprobar, verificar.
konstern', consternar.
konstru', construir.
konsum', consumir.
kontant', contante.
kontent', contento.
kontor', despacho, oficina.
kontrakt', pactar, contratar.
kontraŭ, contra, enfrente de.
kontraŭ'e, frente á frente, al contrario.
kontur', contorno.
kontuz', contundir.
konus', cono.
konval', muguete, lirio de los valles.
konven', convenir.
konvert', convertir.
konvink', convencer.
konvulsi', convulsión.
kopi', copiar.
kor, corazón.
koran', Corán.
korb', cesto, canasta.
kord', cuerda.
korekt', corregir.
korespond', tener corespondencia.
kork', tapón, corcho.
korn', cuerno.
kornic', cornisa.
korp', cuerpo.
korporaci', corporación.
korpus', cuerpo de ejército.
kort', patio.
kort'eg', Corte (de un soberano).
korv', cuervo.
kost', costar.
kost'o, precio.
kostum', traje.
kot', lodo, fango.
koton', algodón.
koturn', codorníz.
kov', empollar.
kovert', sobre (de cartas).
kovr', cubrir, tapar.
kovr'il' (de libr'o), cubierta (de libro).
kovr'il' (de fenestro), contraventana.
mal'kovr', descubrir, destapar.
kraĉ', salivar.
krad', reja, enrejado, grada.
krajon', lápiz.
krak', crujir.
kraken', hojaldre.
kramp', garfio, escarpia.
kran', espita, canilla.
krani', cráneo.
kratag', espino blanco
krater', cráter.
kravat', corbata.
kre', crear.
kred', creer.
kred'ebl', verosímil, probable.
krem', crema.
kren', rábano silvestre.
krep', crespón.
krepusk', crepúsculo.
kresk', crecer.
kresk'aĵ', planta.
kret', greda.
krev', estallar, reventar.
kri', gritar.
kribr', cribar, tamizar.
krim', crímen.
kriminal', criminal.
kring', buñuelo.
kripl', estropeado, mutilado.
krisp', mesenterio.

Krist', Cristo.
krist'an', cristiano.
krist'nask', navidad.
kristal', cristal.
kritik', criticar.
kriz', crisis.
kroĉ', enganchar, colgar.
krokodil', cocodrilo.
krom, fuera de, aparte de, además de.
kron', corona.
kronik', crónica.
krop', papo, buche.
kroz', cruzar (marina).
kruc', cruz.
kruc'um', crucificar.
kruĉ', jarro, cántaro.
krud', tosco, crudo.
kruel', cruel.
krup', crup.
krur', pierna.
krust', corteza, costra.
krut', pendiente, empinado.
kub', cubo.
kubut', codo.
kudr', coser.
kuf', cofia.
kugl', bala (de fusil).
kuir', cocer, preparar los alimentos por medio del calor del fuego.
kuk', pastel.
kukol', cuclillo.
kukum', cohombro.
kukurb', calabaza.
kul', mosquito.
kuler', cuchara.
kulp', culpable.
kun, con.
kun'e, juntamente.
kunikl', conejo.
kup', ventosa.
kupol', cúpula.
kupr', cobre.
flav'a kupr'o, latón.
kur', correr.
kurac', tratar (enfermedades), asistir.
kurac'il', medicamento, medicina.
kuraĝ', atrevido, valiente.
kurator', curador (en derecho).
kurb', curvo, tortuoso.
kurier', correo (el que lo lleva).
kurten', cortina.
flank'kurten', cortina lateral.
rul'kurten', telón.
kusen', cojin.
kusen'eg', travesero, almohadón.
kuŝ', estar acostado, yacer.
sub'kuŝ', sucumbir.
kutim', acostumbrarse.
kuv', cuba, tina.
kuz', primo.
kvankam, aunque.
kvant', cantidad.
kvar, cuatro.
kvaranten', cuarentena.
kvarc', cuarzo.
kvart', cuarta (música).
kvartal', cuartel, barrio, distrito.
kvazaŭ, como si.
kverk', roble.
kviet', quieto, apacible.
kvin, cinco.
kvit', quito, igual, en paz, sin deber.
kvitanc', relevar, saldar, acusar recibo.

L

l', **la**, artículo determinado (el, la, los, las).
labor', trabajar.
per'labor', ganar trabajando (con el trabajo).
pri'labor', elaborar, cultivar.
lac', cansado, fatigado.
lacert', lagarto.
laĉ', lazo.
lad', hoja de lata.
laf', lava.
lag', lago.
lag'et', estanque.
lak', barníz.
lake', lacayo.
laks', flujo de vientre, diarrea.
lakt', leche.
lakt'um', lechecilla (de los pescados).
lam', cojo.
lam'baston', muleta.
lamp', lámpara.
lampir', luciérnaga.
lan', lana.
land', país.
lang', lengua (órgano).
lantern', linterna.
lanug', plumón, plumión.
lard', lardo.
larĝ', ancho.
laŭ'larĝ', á travès.
laring', laringe.
larm', lágrima.
larv', larva.
las', dejar, abandonar.
last', último.
laŭ, según.
laŭb', emparrado.
laŭd', alabar, elogiar.
laŭr', laurel.
laŭt', en voz alta.
lav', lavar.
lavang', alud.
lecion', lección.
led', cuero.
leg', leer.
legend', leyenda.
legi', legión.
legom', legumbre.
leĝ', ley.
lek', lamer.
lekant', margarita.
leksikon', léxico.
lent', lenteja.
lentug', pecas.
leon', león.
leontod', diente de león (planta).
leopard', leopardo.
lepor', liebre.
lepr', lepra.
lern', aprender.
lern'ej', escuela.
lert', habil, diestro, listo.
lesiv', lejía.
leter', carta, epístola.
leŭtenant', teniente.
lev', levantar, elevar.
lev'il', palanca.
levkoj', alelí.
li, él.
li'a, su, suyo, -a (de él).
lian', bejuco.
libel', nadadora (insecto).
liber', libre, exento.
libr', libro.
libr'o' ten'ant'o, tenedor de libros.
lien', bazo.
lig', ligar, atar.
lign', madera.
liken', liquen.

likvid, liquidar.
likvor', licor.
lili', lirio.
lim', límite.
 lim'ig', limitar, restringir.
limak', caracol.
limonad', limonada.
lin', lino.
lingv', lengua, lenguaje.
lini', línea.
link', lince.
lip', labio.
 lip'har'o'j, bigotes.
lir', lira.
lit', lecho, cama.
litani', letania.
liter', letra (del alfabeto).
liut', laúd (música).
liver', proveer, proporcionar.
livre', librea.
lod', media onza (peso).
log', atraer, cautivar.
 de'log', seducir.
loĝ', habitar.
loĝi', casilla, palco.
lojt', lota.
lok', lugar, sitio.
lokomotiv', locomotora.
lol', zizaña, joyo, comillo.
long', largo.
 laŭ'long', á lo largo.
lonicer', madreselva.
lorn', catalejo.
lot, echar suertes.
 lot'um', partir, hacer las partes de una rifa sorteo, etc.
lu', alquilar.
lud', jugar, tocar un instrumento.
luks', lujo.
lul', mecer la cuna.
 lul'il', cuna.
lum', lucir, luz.
 mal'lum'a, sombrío, oscuro.
 lum'tur', faro.
lumb', lomos.
lun', luna.
lunatik', lunático.
lund', lunes.
lup', lobo.
lupol', lúpulo.
lustr', araña (de bujías, etc).
lut', soldar.
lutr', nutria.

M

mac', pan ázimo.
maĉ', mascar.
magazen', almacén.
magi', magia.
magnet', imán.
maiz', maiz.
Maj', Mayo.
majest', majestuoso.
majstr', maestro (en un arte, profesión, etc.)
 sub'majstr', aprendiz.
makler', mediar, intervenir como corredor ó comisionista.
makul', mancha.
makzel', mandíbula.
mal, indica la idea contraria; ej. : *bon'*, bueno — *mal'bon'*, malo; *estim'*, estimar — *mal'estim'*, despreciar.
maleol', tobillo.
malgraŭ, á pesar de.
malic', malicioso.

mam', mama.
man', mano.
man'plat', palma de la mano.
man'um', vuelta, puño, adorno que se sobrepone á los puños de camisa.
mana', maná.
mangan', manganeso.
manĝ', comer.
maten'manĝ', desayuno.
tag'manĝ', comida del mediodía.
vesper'manĝ', cena.
manier', manera, modo.
manik', manga.
mank', faltar (estar de menos).
manovr', maniobrar.
mantel', manto.
mar', mar.
marĉ', pantano.
marĉand', ajustar, negociar, regatear.
marcipan', mazapán.
mard', martes.
mark', marca, sello.
markot', acodar (agricultura).
marmot', marmota.
marmor', mármol.
maroken', tafilete.
marŝ', marchar.
marŝal', mariscal.
Mart', Marzo.
martel', martillo.
mas', masa.
maŝ', malla.
maŝin', máquina.
masiv', maciso.
mask', máscara, careta.
mason', albañilear.
mast', mástil.
mastik', mastic.
mastr', patrón, dueño (de una fonda, etc).
mastr'um', gobierno, economía, arreglo doméstico.
mat', estera.
maten', mañana, madrugada.
matrac', colchón.
matur', maduro.
mebl', mueble.
meĉ', mecha.
meĉ'aĵ', yesca.
medal', medalla.
medalion', medallón.
medit', reflexionar, meditar.
meĥanik', mecánica.
mejl', milla (unidad).
mel', tejón.
meleagr, pavo.
melk', ordeñar.
melon', melón.
akv'o'melon', sandía.
mem, mismo (uno mismo).
membr', miembro.
membran', membrana.
memor', acordarse de.
mem'star', independiente.
mend', encargar, hacer un pedido.
mensog', mentir.
ment', menta.
menton', barba, barbilla.
merit', merecer.
meriz', cereza pequeña y agria (fruto del cerezo de monte).
merkred', miércoles.
merl', mirlo.
mes', misa.
Mesi', Mesías.
met', poner, colocar.
el'met', exponer.
meti', oficio.
mev', gaviota.
mez', medio.

tag'mez', mediodía.
mez'o'nombr', promedio, medio.
mezur', medir.
al'mezur', adaptar, ajustar.
mi, yo.
mi'a, mi, mío, -a.
miel', miel.
mien', aspecto, talante, semblante.
migdal', almendra.
migr', viajar, correr mundo.
miks', mezclar.
mil', mil.
mili', mijo.
milit', guerrear.
al'milit', conquistar.
min', mina.
minac', amenazar.
minut', minuto.
miogal', desmán (mamífero).
miop', miope.
miozot', miosotis.
mir', admirarse, asombrarse.
mirh', mirra.
mirt', mirto.
mirtel', arándano.
misi', misión (religiosa).
mister', misterio.
mister'a, misterioso.
mizer', miseria.
mod', modo, moda.
model', modelo.
moder', moderado.
modest', modesto.
mok', burlarse.
mol', blando.
mol'anas', eider.
moment', momento.
mon', dinero.
monaĥ', monje.
monarĥ', monarca.
monat', mes.
mond', mundo, universo.
moned', chova.
monstr', monstruo.
mont', monte.
montr', mostrar.
monument', monumento.
mops', perrillo dogo.
mor', costumbres.
morbil', sarampión.
mord', morder.
mord'et', roer.
morgaŭ, mañana (adverbio).
mort', morir.
morter', argamasa.
morus' mora, (fruto).
most', mosto.
moŝt', título de cortesía; ej.: *vi'a reĝ'a moŝt'o*, V. M., *vi'a general'a moŝt'o*, V. E., señor general, *vi'a episkop'a, moŝt'o*, etc.
mov', mover.
muel', moler.
muf', manguito (de señoras).
muĝ', mugir.
muk', mucosidad.
mul', mulo.
mult', mucho.
mur', muro, pared.
murmur', murmurar.
mus', ratón.
muŝ', mosca.
musk', musgo.
muskat', nuez moscada.
muskol', músculo.
muslin', muselina.
mustard', mostaza.
mustel', marta.
mut', mudo.

N

n, terminación del acusativo ó complemento directo.
naci', nación.
naĝ', nadar.
najbar', vecino.
najl', clavo.
najtingal', ruiseñor.
nanken', mahón (tela).
nap', colinabo.
narciz', narciso.
nask', parir, engendrar, producir.
nask'iĝ', nacer, producirse.
du'naskit', gemelo.
natur', naturaleza.
naŭ, nueve.
naŭz', dar naúseas.
naz', nariz.
naz'um', lentes.
ne, no.
nebul', niebla.
neces', necesario.
neces'ej', excusado.
neces'uj', neceser.
neĝ', nieve.
negliĝ', traje sencillo, sin adornos, usado por la mañana.
negoc', negocio.
nek — nek, ni — ni.
nenia, ninguno, -a.
neniam, nunca, jamás.
nenie, en ningún lugar.
neniel, de ningún modo.
nenies, de nadie.
nenio, nada.
neniu, nadie.
nep', nieto.
nepr', irremisiblemente.
nest', nido.
net', limpio, neto.
mal'net', borrador (en borrador).
nev', sobrino.
ni, nosotros, -as.
ni'a, nuestro, -a.
niĉ', nicho.
nigr', negro (color).
nivel', nivel.
nj', partícula que se coloca después de las 1-5 primeras letras de un nombre propio femenino para darle cierta expresión de cariño; ej.: *Mari' — Ma'nj'*; *Emili' — Emi'nj'*.
nobel', noble, gentilhombre.
nobl', noble (adj.).
nokt', noche.
nom', nombre.
nom'i, nombrar, llamar.
nom'e, es decir, á saber.
nombr', número.
unu'nombr', singular.
nominativ', nominativo.
nord', norte.
not', anotar.
not'o, (**muzik'a**) nota musical.
notari', notario.
nov', nuevo.
Novembr', Noviembre.
novic', novicio.
nu! ¡y qué! ¡pues bien!
nuanc', matiz.
nub', nube.
nud', desnudo.
nuk', nuca.
nuks', nuez (en general).
nul', cero, nulo.
numer', número (de una revista, etc.).
nun, ahora.

nur, solamente, no... más que.

nutr', nutrir.

O

o, terminación del sustantivo.
obe', obedecer.
objekt', objeto.
obl', indica los múltiplos; ej. : *du*, dos — *du'obl'*, doble.
oblat', oblea.
observ', observar.
obstin', terco, obstinado.
obstrukc', obstrucción.
odor', exhalar, tener cierto olor.
ofend', ofender.
ofer', sacrificar.
ofic', oficio, empleo.
  ofic'ist', funcionario.
  ofic'ej', oficina.
oficir', oficial (militar).
oft', frecuente, á menudo.
ok, ocho,
okaz', ocurrir, suceder.
  okaz'o, ocasión.
  okaz'a, accidental.
okcident', oeste, occidente.
oksigen', oxígeno.
oksikok', cañaheja.
Oktobr', Octubre.
okzal', acedera.
okul', ojo.
  okul'har', pestañas.
  okul'vitr', gafas.
okup', ocupar.
ol, que (en las comparaciones).
ole', aceite.
oliv', aceituna.
omar', cabrajo, cangrejo grande de mar.
ombr', sombra.
ombrel', paraguas.
on', indica los numerales fraccionarios; ej. : *kvar*, cuatro — *kvar'on'*, cuarta parte.
ond', onda, ola.
oni, se, uno.
onkl', tío.
ont', terminación del participio de futuro activo.
op', indica el numeral colectivo; ej. : *du*, dos — *du'op'*, de á dos.
opal', ópalo.
opini', opinar, creer.
oportun', cómodo, á propósito.
or', oro.
orakol', oráculo.
oranĝ', naranja (fruto).
ord', orden (arreglo).
orden', orden (condecoración).
ordinar', ordinario.
ordon', mandar, ordenar.
orel', oreja.
orf', huérfano.
orgen', órgano (instrumento musical).
orient', este, oriente.
ornam', adornar.
os, terminación del futuro de los verbos.
osced', bostezar.
ost', hueso.
ostr', ostra.
ot', terminación del participio de futuro pasivo.
ov', huevo.
  ov'uj', ovario.

ov'blank', clara de huevo.

oval', óvalo.

P

pac', paz.
pacienc', paciencia.
paf', disparar, hacer fuego.
paf'il', fusil.
paf'il'eg', cañón.
pag', pagar.
de' pag', impuesto.
paĝ', página.
paĝi', paje.
pajl', paja.
pak', empaquetar, embalar.
pal', pálido.
palac', palacio.
palat', paladar.
paletr', paleta (de pintor).
palis', estaca, poste.
palm', palmera.
palp', palpar, tocar.
palpebr', párpado.
palpebr'um', parpadear, guiñar.
pan', pan.
pantalon', pantalón.
panter', pantera.
pantofl', pantuflo.
pap', papa.
papag', pagagayo.
papav', adormidera.
paper', papel.
papili', mariposa.
par', par, pareja.
parad', hacer gala, pavonearse.
paradiz', paraiso.
paraliz', paralizar.
parazit', parásito.
pardon', perdonar.
parenc', pariente.
parentez', paréntesis.
parfum', perfume.
parget', entarimado.
park', parque.
parker', de memoria.
paroĥ', parroquia, curato.
parol', hablar.
inter'parol', plática, conversación.
el'parol', pronunciar.
part', parte.
part'o'pren', participar.
parter', patio de (teatro).
parti', partido, fracción.
parti'a, parcial.
particip', participio.
paru', paro (avecilla).
pas', pasar.
paŝ', dar pasos.
pasament', encaje de hilo, galón, pasamano.
pasament'ist', pasamanero.
paser', gorrión.
pasi', pasión.
Pask', Pascuas, Pascua.
pasport', pasaporte.
past', pasta.
paŝt', pastar, apacentar.
pasteĉ', empanada, pastel.
pastel', pastilla.
pastinak', pastinaca.
pastr', sacerdote.
pat', sartén.
patr', padre.
patr'uj', patria.
patrol', patrulla.
paŭz', pausa.
pav', pavón, pavo real.
pavim', enlosado, empedrado.

pec', pedazo, trozo.
peĉ', pez (materia resinosa).
pedik', piojo.
peg', pico (pájaro).
pejzaĝ', paisaje.
pek', pecar.
pekl', salar (carnes, pescados para conserva).
pel', expulsar, echar.
pelikan', pelícano.
pelt', abrigo de pieles.
pelv', pelvis.
pen', penar, afanarse, tratar de.
pend', colgar, estar colgado.
  de'pend', depender.
  el'pend'aĵ', enseña.
pendol', péndola.
penetr', penetrar.
penik', pincel.
pens'; pensar.
  el'pens', inventar.
  pri'pens', discurrir, considerar.
pensi', pensión.
pent', arrepentirse.
Pentekost', Pentecostés.
pentr', pintar.
pep', piar, gorgear.
per, por, con, por medio de.
  per'a, mediato.
  per'i, mediar, intermediar.
perĉ', tenca.
perd', perder.
perdrik', perdíz.
pere', perecer, perderse.
  pere'ig', arruinar, matar.
perfekt', perfecto.
perfid', traicionar, hacer traición.
  perfid'a, pérfido, traidor.
pergamen', pergamino.
peritone', peritoneo.
perk', percha (zoologia).
perl', perla.
perlamot', nácar.
permes', permitir.
  for'permes', dar licencia ó permiso.
peron', grada, escalinata.
persekut', perseguir.
persik', melocotón.
persist', persistir.
person', persona.
  person'a, personal.
pes', pesar (averiguar el peso).
  pes'il', balanza.
pest', peste.
pet', rogar.
petol', loquear, bromear.
petrol', petróleo.
petromiz', lamprea.
petrosel', perejil.
pez', pesar (tener un cierto peso).
  pez'il', peso (medida).
pi', piadoso.
pice', pino albar.
pied', pie.
  pied'ing', estribo.
piedestal', pedestal.
pig', urraca.
pik', punzar, picar.
  pik'il', punzón, aguijón.
piked', piquete (militar).
pilk', pelota (de juego).
pilol', píldora.
pilot', piloto.
pin', pino.
pinĉ', coger con pinzas, pellizcar.
pingl', alfiler.
pini', piñón (semilla de la piña).
pint', punta, extremo.

pionir', gastador, explorador.
pip', pipa (para fumar).
pipr', pimienta.
pips', pepita (enfermedad de las aves).
pir', pera.
pirit', pirita.
pirol', pinzón real.
piroz', acedia.
pist', machacar, moler.
piŝt', émbolo, pistón.
pistak', alfónsigo.
pistol', pistola.
piz', guisante.
plac', plaza (pública).
plaĉ', placer, agradar.
plad', plato, fuente.
plafon', techo, cielo raso.
plan', plan, proyecto.
pland', planta del pié.
planed', planeta.
plank', suelo, piso.
plant', plantar.
plastr', emplasto.
plat', plato, llano, liso.
platen', platino.
plaŭd', dar golpes con la mano sobre un líquido.
plej, el más, la más, lo más.
plekt', trenzar.
plen', pleno, lleno.
plen'aĝ', mayor de edad.
plen'um', cumplir.
plend', quejarse.
plet', tabla.
plezur', placer, gusto.
pli, más.
plik', plica.
plor', llorar.
plot', gobio.
plu, ya, mas allá (indica ulterioridad).
plug', arar, labrar.
plum', pluma.
plumb', plomo.
pluŝ', felpa larga.
pluv', lluvia.
po, numeral distributivo que significa : á razón de, á.
poent', punto (en el juego).
pokal', copa (para beber).
polic', policía.
poligon', trigo negro.
polur', bruñido, pulido.
polus', polo.
polv', polvo.
pom', manzana.
ter'pom', patata.
ponard', puñal.
ponard'eg', venablo, chuzo.
pont', puente.
popl', pobo, chopo.
popol', pueblo.
popol'amas', populacho.
por, por, para.
porcelan', porcelana.
porci', porción, ración.
pord', puerta.
pord'eg', puerta cochera.
porfir', pórfido.
pork', cerdo, puerco (animal).
port', llevar, conducir.
al'port', traer, llevar.
el'port', soportar.
porter', cerveza doble
portret', retrato.
poŝ', bolsillo, faltriquera.
posed', poseer.
post, después, detrás de.
poŝt', correos, posta.
sign'o de poŝt'o, sello de correos.
posten', puesto (militar).
postul', exigir, requerir.
pot', puchero, tarro.
potas', potasa.

potenc', potencia, poder.
pov, poder.
pra, primitivo, bis -.
praktik', práctico.
pram', barca de río.
prav, que tiene razón, que está en lo cierto.
precip', principalmente.
preciz', preciso, justo.
predik', predicar.
predikat', predicado (gram.).
prefer', preferir.
preĝ', orar, rezar.
prem', oprimir, apretar.
premi', premio.
pren', tomar.
pren'o, baza (en el juego).
pren'il', tenazas.
prepar', preparar.
prepozici', preposición.
pres', imprimir.
preskaŭ, casi.
pret', presto, dispuesto á.
pretekst', pretexto.
pretend', pretender.
preter, más allá, además.
prez', precio.
prezent', presentar.
re'prezent', representar.
prezid', presidir.
pri, sobre, acerca de.
primol', prímula.
princ', príncipe.
printemp', primavera.
privat', privado, particular.
privilegi', privilegio.
pro, á causa de, por.
pro'cent', interés.
pro'cent'eg', usura.
proces', proceso.
produkt', producir.
profesi', profesión.
profet', profeta.
profit', aprovechar, ganar.
profund', profundo.
progres', progresar, adelantar.
proklam', proclamar.
prokrast', aplazar, diferir.
proksim', próximo, cerca de.
promen', pasearse.
promes', prometer.
promontor', promontorio.
pronom', pronombre.
propon', proponer, ofrecer.
propr', propio.
prosper', prosperar.
prov', probar, ensayar.
proverb', proverbio.
provinc', provincia.
proviz', proveer, abastecer.
prudent', prudente, razonable.
prujn', escarcha.
prun', ciruela.
prunel', endrina.
prunt', prestar, dejar.
pruv', probar, demostrar.
publik', público (sust.)
publik'a, público (adj.).
pudel', perro de aguas.
pudr', polvos (de arroz, etc.).
pugn', puño.
pul', pulga.
pulm', pulmón.
pulv', pólvora.
pulvor', materia reducida á polvo, polvo.
pumik', piedra pómez.
pump', dar á la bomba, bombear.
pun', castigar.
punc', escarlata (color).
punĉ', ponche.
punkt', punto.
punkt'o'kom', punto y coma.
du'punkt', dos puntos.
punt', punto, encaje.

pup', muñeca (juguete).
pupil', pupila (del ojo).
pur', puro, limpio.
purpur', púrpura.
pus', pus.
puŝ', empujar, impulsar.
put', pozo.
putor', veso.
putr', podrido, corrompido.

R

rab', robar, saquear.
rabat', rebaja, concesión.
raben', rabino.
rabot', cepillar (madera, etc).
rad', rueda,
radi', rayo (de luz, de rueda).
radik', raiz.
rafan', rábano silvestre.
rafin', refinar.
rajd', montar á caballo.
rajt', derecho (el), autoridad
  rajt'ig', dar plenos poderes.
rakont', contar, narrar.
ramp', trepar, arrastrarse.
  ramp'aĵ', reptil,
ran', rana.
ranc', rancio.
rand', borde, extremidad.
rang', rango, dignidad.
ranunkol', ranúnculo.
rap', rábano.
rapid', rápido.
rapir', florete.
raport', referir, contar.
rasp', raspar.
rast', rastrillar.
rat', rata.
raŭk', ronco.
raŭp', oruga.
rav', arrebatar, arrobar, embelesar.
raz', afeitar.
re, indica repetición, reiteracion; re -.
reciprok', mútuo, recíproco.
redakci', redacción.
redaktor', redactor.
reg', gobernar, regir.
  reg'at', súbdito.
reĝ', rey.
regal', regalar, dar buen trato.
regiment', regimiento.
region', región.
registr', registrar.
regn', Estado.
regol', reyezuelo (pájaro).
regul', regla (principio).
rekomend', recomendar.
rekompenc', recompensar.
rekrut', recluta.
rekt', recto, directo.
  mal'rekt', oblícuo.
rel', carril.
religi', religión.
rem', remar.
rembur', rellenar, rehenchir.
rempar', muralla (defensa).
ren', riñon.
renkont', encontrar.
rent', renta, beneficio.
renvers', derribar, voltear.
respekt', respeto.
respond', responder.
  respond'ec', responsable.
rest', permanecer, quedar.
restoraci', restaurant.
ret', red (pesca).
rev', soñar, imaginar, acariciar una ilusión.

dis'rev'iĝ', desencanto.
rezerv', reservar.
rezin', resina.
rib', grosella.
ribel', rebelarse, sublevarse.
riĉ', rico.
ricev', recibir, obtener.
rid', reir.
rif', escollo.
rifuĝ', refugiarse.
rifuz', rehusar.
rifuz'iĝ', renunciar.
rigard', mirar.
rigid', rígido.
rigl', pasar el cerrojo.
rigl'il', cerrojo.
rikolt', recojer, cosechar.
rikolt'il', hoz, falce.
rilat', estar en relación, concerner.
rim', rima.
rimark', notar, observar.
rimed', medio, recurso, expediente.
rimen', correa.
ring', anillo.
ring'eg', aro.
rinocer', rinoceronte.
rip', costilla.
ripet', repetir.
ripoz', reposar, descansar.
riproĉ', reprochar.
risk', arriesgarse á.
risort', resorte.
river', río.
riverenc', reverencia.
riz', arroz.
rod', rada.
romp', romper, quebrar.
rond', redondo, circular.
ronk', roncar.
ros', rocio.
rosmar', morsa.
rosmaren', romero.
rost', asar.
rostr', trompa (de animales).
rot', compañia (de soldados).
roz', rosa.
rozari', rosario.
rub', escombros.
ruband', cinta.
ruben', rubí.
rubrik', rúbrica.
ruĝ', rojo.
ruin', ruinas.
ruin'ig', arruinar.
rukt', eructo.
rul', hacer rodar.
rul'o, rollo, cilindro.
rum', rón.
rust', óxido, robín.
ruz', astuto.

S, Ŝ

sabat', sábado.
sabl', arena.
sabl'aĵ', banco de arena.
ŝaf', carnero.
safir', záfiro.
safran', azafrán.
sag', flecha.
saĝ', juicioso, sensato.
sagac', sagaz.
ŝajn', parecer, semejar.
sak', saco.
ŝak', ajedrez.
ŝakal', chacal.
sakr', espina dorsal.
sal', sal.
ŝal', chal.
salajr', salario.
salamandr', salamandra.
sal'amoniak', sal amoníaco.
salat', ensalada.

salik, sauce.
salm', salmón.
ŝalm', soplete, canutillo, caramillo.
salon', salón.
salpetr', salitre.
salt', saltar, brincar.
salut', saludar.
salvi', salvia.
sam', igual, mismo.
ŝam', piel de gamuza.
sambuk', saúco.
san', sano.
ŝancel', hacer vacilar, hacer oscilar.
sang', sangre.
ŝanĝ', cambiar, trocar.
sankt', santo.
  sankt'ej', templo.
sap', jabón.
sardel', sardina.
ŝarg', cargar (un arma de fuego).
ŝarĝ', cargar.
sark', sachar, escardar.
ŝark', tiburón.
sat', harto, saciado.
ŝat', apreciar, estimar.
  mal'ŝat', descuidar, desatender.
satur', saturar.
saŭc', salsa.
ŝaŭm', espuma.
sav', salvar.
sceptr', cetro.
sci', saber.
  sci'ig', anunciar, hacer saber.
  sci'iĝ', enterarse.
scienc', ciencia.
sciur', ardilla.
se, si (condicional).
seb', sebo.
sed, pero.
seg', aserrar.
seĝ', silla.
sek', seco.
sekal', centeno.
sekc', disecar, seccionar.
sekret', secreto.
sekretari', secretario.
seks', sexo.
sekund', segundo.
sekv', seguir.
sel', silla de montar.
  sel'i, ensillar.
ŝel', corteza (de un fruto, etc.)
  sen'ŝel'ig', mondar.
selakt', suero lácteo.
ŝelk', tirante, correa.
sem', sembrar.
  sem'o, semilla.
semajn', semana.
sen, sin.
senc', sentido, acepción.
send', enviar, remitir.
sent', sentir, experimentar.
sentenc', sentencia.
sep, siete.
sepi', sepia.
Septembr', Septiembre.
serĉ', buscar, investigar.
ŝerc', chancear, bromear.
serĝent', sargento.
seri', serie.
serioz', serio, formal.
serpent', serpiente.
serur', cerradura.
serv', servir (á alguien)
servic', servicio (de mesa).
servut', servidumbre, tributo, carga.
ses, seis.
sever', severo.
sezon', estación.
si, se, sí (reflexivo).
  si'a, su, suyo, -a (reflexivo).
ŝi, ella.

ŝi'a, su, suyo, -a (de ella).
sibl', siblar, chirriar.
sid', estar sentado.
  kun'sid', sesión.
sieĝ', sitiar.
sigel', sellar.
  sigel'vaks', lacre.
sign', marca, signo.
  post'sign', traza, huella, vestigio.
signal, señal.
signif', significar.
silab', sílaba.
  silab'i, deletrear.
ŝild', escudo.
silent', estar callado.
silik', sílex.
silk', seda.
silur', siluro (pez).
silvi', silvia, curruca.
ŝim', enmohecerse.
simi', mono.
simil', semejante, parecido.
simpl', simple.
sincer', sincero.
ŝind', barda, tablillas.
singult', tener hipo.
sinjor', señor.
ŝink', jamón.
ŝip', buque, navío.
ŝir', desgarrar.
siring', lila.
ŝirm', cubrir, preservar, resguardar.
sirop', jarabe.
sitel', cubo, pozal.
situaci', situación.
skabi', sarna.
skadr', escuadrón.
skal', escala.
skapol', omóplato.
skarab', escarabajo.
skarlat', escarlata.
skarp', banda (condecoración).
skatol', caja, cajón.
skerm', esgrimir.
skiz', bosquejar.
sklav', esclavo.
skolop', becada (ave).
skorbut', escorbuto.
skorpi', escorpión.
skrap', raspar (un papel, un pergamino, etc).
skrib', escribir.
skrofol', escrófula.
sku', sacudir.
skulpt', esculpir.
  skulpt'il', cincel.
skurĝ', disciplinas, látigo.
skvam', escama (de pescado).
ŝlim', limo, cieno.
ŝlos', cerrar con llave.
  ŝlos'il', llave.
ŝmac', besar con efusión.
smerald', esmeralda.
ŝmir', untar.
ŝnur', cuerda.
sobr', sobrio.
  mal'sobr', borracho.
societ', sociedad.
sof', sofá.
soif', tener sed.
sojl', umbral.
sol', solo.
soldat', soldado.
solen', solemne.
solv', resolver
somer', verano.
son', sonar, producir sonidos.
sonĝ', soñar.
sonor', vibrar, producir un sonido musical vibrante.
son'serpent', serpiente de cascabel.
sopir', suspirar, ansiar (moral).
sopran', tiple.
sorb', absorber, impregnarse.

sorĉ', practicar la magia.
scrik', musaraña.
scrp', sorba, serva.
sort', suerte, destino.
ŝov', mover una cosa de un lugar á otro haciéndola resbalar sobre la superficie en que se encuentra.
sovaĝ', salvaje.
ŝovel', palear.
spac', espacio.
spalir', espaldera.
ŝpar', economizar, ahorrar.
spat', espato.
spec', especie.
spegul', espejo.
spert', experto.
spez', girar cantidades.
el'spez', gastar.
en'spez', tener ingresos.
spic', especia.
spik', espiga.
spin', espina dorsal.
ŝpin', hilar.
spinac', espinaca.
spion', espía.
spir', respirar.
spirit', espíritu.
spit', á despecho de.
spong', esponja
sprit', ingenioso, agudo
spron', espuela.
ŝpruc', salir, saltar, brotar.
sput', esputar.
ŝrank', armario.
ŝraŭb', tornillo.
stab', Estado Mayor.
stabl', cabellete, banco, mesa (de carpintero, etc.).
staci', estación, depósito.
staci'dom', estación (lugar donde se admiten los viageros ó mercancias).
stal ', establo.
ŝtal', acero.
stamp', estampilla, timbre.
stan', estaño.
stan'i, estañar.
standard', estandarte, bandera.
stang', percha, pértiga.
star', estar de pie.
stat', estado (manera de ser).
ŝtat', Estado.
steb', pespuntear.
stel', estrella.
ŝtel', quitar, hurtar, robar.
step', estepa.
sterk', estiércol.
sterled', pequeño esturión.
stern', extender, tender, acostar.
stertor', estertor.
stil', estilo.
stip', retama.
ŝtip', zoquete.
stof', stof (medida).
ŝtof', tela.
stomak', estómago.
ŝton', piedra.
ŝtop', tapar, cubrir (un agujero).
strab', bizquear.
strang', extraño.
strat', calle.
streĉ', tender, poner en tensión.
strek', rayar, marcar, trazar.
strek'o, raya.
stri', estría.
strig', buho.
strik', huelga.
ŝtrump', media (calzado).
strut', avestruz.
student', estudiante.
stuk', estucar.
stup', estopa.
ŝtup' escalón.
ŝtup'ar', escalera.
sturg', esturión (pez).
sturn', estornino.

ŝu', zapato.
sub, debajo de.
subit', súbito, repentino,
subjekt', sujeto (gramatical).
sublimat', sublimado.
substantiv', sustantivo.
suĉ', chupar, absorber.
sud', sur.
sufer', sufrir.
sufiĉ', suficiente, bastante.
sufok', sofocar, ahogar.
suk', jugo.
sukcen', succino, ambar amarillo.
sukces', triunfar, tener éxito.
suker', azúcar.
ŝuld', deber (ser deudor de).
sulfur', azufre.
sulk', surco, arruga.
ŝultr', hombro.
sum', suma.
  re'sum', resumir.
sun', sol.
  sun'flor', girasol.
sup', sopa.
super, encima de, sobre (sin contacto).
  super'i, superar.
  super'akv', inundar.
  super'flu', supérfluo.
  super'jar', año bisiesto.
superstiĉ', superstición.
supoz', suponer.
supr', arriba, en lo alto.
  supr'o, vértice, cima.
  supr'aĵ', superficie.
sur, sobre, encima de.
surd', sordo.
surpriz', sorprender.
surtut', levita.
suspekt', sospechar.
ŝut', verter, esparcir (sólidos).
svat', proponer en matrimonio, buscar, intervenir para un casamiento.
ŝvel', hincharse.
sven', desfallecer, desmayarse.
sving', blandir, esgrimir.
ŝvit', sudar.

T

tabak', tabaco.
taban', tábano.
tabel', tabla, lista.
tabl', mesa.
tabul', plancha, tabla.
taĉment', destacamento.
taft', tafetán.
tag', dia.
tajlor', sastre.
taks', tasar, evaluar.
talent', talento.
tali', talle, cintura
talp', topo.
tambur', tambor.
  tambur'i, tocar el tambor.
tamen, sin embargo, no obstante.
tan', curtir.
tapet', tapiz.
tapiŝ', alfombra.
tas', taza.
taŭg', servir para..., ser bueno para...
tavol', capa, lecho.
te, té.
  te'kruĉ', tetera (donde se pone el té antes de beberlo).
  te'maŝin', tetera (donde se hace hervir el té).

ted', aburrir, causar tedio.
teg, tapar, cubrir por encima.
teg'o, funda.
tegment', techo.
sub'tegment', desván, boardilla.
teks', tejer.
teler', plato de vajilla.
tem', tema.
temp', tiempo.
tempi', sién.
ten', tener (cogido).
ten'il', asa.
de'ten', retener.
sub'ten', sostener, apoyar.
tend', tienda de campaña.
tenden', tendón.
tent', tentar.
ter', tierra.
en'ter'ig', enterrar.
ter'kol', istmo.
ter'pom', patata.
teras', terraza.
terebint', trementina.
termin, término (expresión).
tern', estornudar.
terur', terror, espanto.
testament', testamento.
testik', testículo.
testud', tortuga.
tetan', tétanos.
tetr', tetras, urogallo grande.
tetra', ortega (ave).
tez', tesis.
tia, tal, de tal clase.
tial, por eso, por consiguiente.
tiam, entonces.
tibi', tibia (hueso).
tie, allí.
tiel, así.
tigr', tigre.
tikl', hacer cosquillas.
tili', tilo.
tim', temer.
timian', tomillo.
timon', lanza de coche.
tine', mita, polilla.
tint', sonar (un cascabel, una placa, un vaso que choca con otro, etc.).
tio, eso, lo.
tiom, tanto (adv.).
tir', tirar, hacer tracción.
kun'tir', estrechar, contraer.
titol', título.
tiu, aquel, ese.
tol', lienzo.
tol'aĵ', ropa blanca.
toler', tolerar.
tomb', tumba.
tombak', tumbaga.
ton', tono.
tond', esquilar, cortar con tijeras.
tond'il', tijera.
tondr', tronar.
topaz', topacio.
torĉ', antorcha.
tord', torcer.
torf', turba.
torn', tornear.
tornistr', mochila, talega.
tort', torta, tarta.
tra, á través de.
trab', viga.
traduk', traducir.
traf', conseguir, alcanzar, acertar.
traĥe, tráquea.
trajt', trazo, rasgo (fisonómico).
trakt', tratar, negociar.
tranĉ', cortar.
al'tranĉ', tallar, cortar (un traje, etc.).
trankvil', tranquilo.

trans, más allá, al otro lado de.
tre, muy.
tref', bastos (palo de la baraja).
trem', temblar.
tremol', pobo.
tremp', meter, sumergir (en liquidos).
tren, arrastrar.
trezor', tesoro.
tri, tres.
tribun', tribuna.
tri'foli', trébol.
trik', hacer media.
trikot', punto de media (tejido).
tril', trinar, gorjear.
trink', beber.
trip', tripas.
tritik', trigo (específicamente).
trivial', trivial.
tro, demasiado.
trog', artesa.
tromb', tromba.
tromp', engañar.
tron', trono.
tropik', trópico.
trot', trotar.
trotuar', andén, acera.
tro'uz', abusar.
trov', hallar, encontrar.
tru', agujero.
trud', imponer, obligar.
truf', trufa.
trul', trulla.
trumpet', trompeta.
trunk', tronco.
trunk'et', tallo.
trut', trucha (pez).
tualet', compostura, adorno esmerado.
tub', tubo.
tuber', tuberosidad.
tuf', mechón de pelo, plumas, etc.
tuj, enseguida, al punto.
tuk', paño, pañuelo.
tul', tul.
tulip', tulipán.
tumult', tumulto.
tur', torre.
turban', turbante.
turd', tordo (sust.).
turkis', turquesa.
turment', atormentar.
turn', volver, voltear, hacer dar vueltas.
turnir', torneo.
turt', tórtola.
tus', toser.
tuŝ', tocar.
tut', entero, total.

U

u, terminación del imperativo.
uj', que contiene, encierra ó está lleno de; ej. : *pom'* manzana — *pom'uj'*, manzano; *cigar'*, cigarro — *cigar'uj'*, petaca, cigarrera; *Turk'*, Turco — *Turk'uj'*, Turquía.
ul', persona caracterizada por cierta cualidad ó modo de ser; ej. : *jun'*, joven (adj.) — *jun'ul'*, un hombre joven.
ulcer', úlcera.
ulm', olmo.
uln', ana (medida).
um', sufijo poco empleado, y que adquiere distintos significados que hace de-

ducir facilmente el contexto y la raiz á que se une.
umbilik', ombligo.
unc', onza (peso).
ung', uña.
ung'eg', garra.
uniform', uniforme (vestido).
univers', universo.
universal', universal.
universitat', universidad.
unu, uno, un.
ur', uro, toro salvaje.
urb', ciudad.
antaŭ'urb', arrabal, población ó barrio extramuros de una ciudad.
urin', orinar.
urn', urna.
urogal', urogallo.
urs', oso.
urtik', ortiga.
us, terminación del condicional.
uter', útero, matríz.
util', util.
mal'util', nocivo.
uz', usar.
uz'aĵ', utensilio, avíos.
tro'uz', abusar.
uzurp', usurpar.

V

vafl', barquillo (pasta).
vag', vagar.
vagon', vagón.
vagon'ar', trén.
vakcini', arándano.
vaks', cera.
vaks'tol', tela encerada.
sigel'vaks', lacre.
val', valle.
valiz', maleta.
vals', valsar.
van', vano (sin resultado).
vang', mejilla.
vang'har'o'j, patillas.
vanil', vainilla.
vant', vano, frívolo.
vapor', vapor.
varb', reclutar, alistar.
variol', viruela.
varm', caliente.
mal'varm'um', enfriarse.
vart', cuidar, asistir.
vasal', vasallo.
vast', vasto, extenso.
mal'vast', reducido.
vast'ig' esparcir, difundir.
vat', pelote para rehenchir, que se coloca entre la tela y el forro.
vaz', jarra, jarrón, vaso.
ve! ¡ay! ¡qué desgracia! (interj.).
veget', vegetar.
vejn', vena.
vek', despertar (trans.).
vekt', fiel de balanza.
vel', vela (de barcos).
velen', vitela.
velk', marchitarse, agostarse.
velur', terciopelo.
ven', venir.
de'ven', descender, provenir.
vend', vender.
vendred', viernes.
venen', veneno.
venĝ', vengarse.
venk', vencer.

vent', viento.
  vent'um', abanicar.
ventol', ventilar.
ventr', vientre.
ver', verdad.
verb', verbo.
verd', verde.
verdigr', verde gris.
verg', vara, verga.
verk', escribir (obras literarias).
verm', gusano.
vermiĉel', fideos.
vers', verso.
verŝ', verter, derramar (líquidos).
verst', versta.
vert', coronilla (de la cabeza).
vertebr', vértebra.
vertikal', vertical.
veruk', verruga.
vesp', avispa.
vesper', tarde, noche (hasta media noche).
vespert', murciélago.
vest', vestir.
  vest'o, vestido.
vestibl', vestíbulo.
veŝt', chaleco.
vet', apostar.
veter', tiempo (estado atmosférico).
vetur', ir, partir, viajar (en un vehículo cualquiera).
vezik', vejiga.
vezir', visir.
vi, vosotros, -as, Vd, Vds, tú.
  vi'a, vuestro, -a, tuyo, -a.
viand', carne.
viburn', viburno.
vic', turno, fila, vez.
vid', ver.
vidv', viudo.
vigl', alerta, vigilante.
vikari', vicario.
vil', vello.
vilaĝ', aldea.
  vilaĝ'an', aldeano.
vin', vino.
  vin'ber', uva.
  sek'vin'ber', pasa.
vinagr', vinagre.
vind', enfajar, envolver en faja ó pañales.
vintr', invierno.
viol', violeta.
violon', violín.
violonĉel', violoncelo.
vip', látigo, azote.
viper', víbora.
vir', hombre, varón.
virg', virgen, virginal.
  mal'virg'ig', deshonrar, violar.
virt', virtud.
virtuoz', habil, ejercitado (en ejecución de un arte).
viŝ', enjugar, secar.
  viŝ'il', tohalla.
vitr', vidrio.
  okul'vitr'o, gafas.
vitriol', vitriolo.
viv', vivir.
vizaĝ', rostro.
vizier', visera.
vizit', visitar.
voĉ', voz.
voj', camino, ruta.
vojaĝ', viajar.
vok', llamar.
vokal', vocal (letra).
vol', querer.
volont', á gusto, con gusto.
volum', tomo, volumen.
volupt', voluptuosidad.
volv', arrollar.
vom', vomitar.
vort', palabra, vocablo, dicción.

vual', velo.
vulkan', volcán.
vulp', zorro (animal).
vultur', buitre.
vund', herir.

Z

zebr', cebra.
zenit', zenit.
zibel', cibelina.
zingibr', jengibre.
zink', cinc.
zizel', citelo.
zon', cinto, ceñidor, cinturón.
zorg' cuidarse de, tener cuidado de.
  zorg'ant', tutor.
  zorg'at', pupilo (joven menor de edad que está bajo la tutela de alguien).
zum', zumbar.

TABELO DE LA ENHAVO

1836-12. — Coulommiers. Imp. PAUL BRODARD. — P1-13.

Librairie HACHETTE & Cie, 79, Boul. Saint-Germain, Paris.

GRANDAJ VORTAROJ

Kiel ĉiu nacia lingvo, Esperanto havas siajn proprajn vortarojn.

Vortaro de Esperanto

de **KABE** (**D° K. BEIN**).

Ĉi tiu internacia vortaro, verkita plene en Esperanto, enhavas ĉiujn vortojn de nia lingvo (radikajn kaj devenigitajn), ĝenerale uzatajn de l' Esperantistoj, kun esperanta difino de ilia rekta senco kaj iliaj ĉefaj figuraj signifoj. Multaj frazmodeloj por klarigi la sencon de la vortoj faras la verkon alloganta kaj vivanta.

Unu luksa volumo in-8, bindita, 175-paĝa . . . . Fr. 4 »

Enciklopedia Vortareto Esperanta

Kun klarigoj en Esperanto kaj franca traduko

Verkita de **CH. VERAX** kun la kontrolo de Specialistoj.

La *Enciklopedia Vortareto* de S^o Ch. Verax, estas la plej grava ellaboraĵo farita ĝis nun en Esperanto. Pli ol 12 000 vortoj, de ĉiuj sciencoj, artoj, metioj estas tre precize difinitaj en Esperanto. Tute konforma je la lastaj decidoj de la Internaciaj Kongresoj por la Sciencaj Terminaroj, tiu verko estos kvazaŭ leĝdona kaj Esperanto povas nun esti akceptita por la estontaj internaciaj kongresoj kiel vera scienca lingvo.

Unu luksa volumo in-8, xx-264-paĝa. . . . . Fr. 6 »

— Petu specimenan folion de tiuj du supraj verkoj. —

Plena Vortaro

Esperanto-Esperanta kaj Esperanto-Franca

de **ÉMILE BOIRAC**

Rektoro de la Dijona Universitato.

La *Plena Vortaro* de R^ro E. Boirac, Prezidanto de nia « Akademio » kaj de nia « Lingva Komitato », estas la granda repertuaro de la esperantaj radikvortoj, troveblaj ne nur en Esperanto-naciaj kaj nacio-Esperantaj vortaroj, sed ankaŭ en la diversaj vortaroj ĉiuspecaj. En ĝi, la aŭtoro penis atingi, pri la esperanta difino de ĉiu vorto, kiel eble plej altan gradon de klareco, uzante tamen plej malgrandan nombron da vortoj. Plie, li aldonis al ĉiu esperanta difino la francan tradukon.

Du volumoj kaj aldono in-8, sume 430-paĝaj . . . . Fr. 10 50

Aĉeteblaj aparte : 1^a volumo, Fr. 4,50 ; 2^a vol., Fr. 4,50 ; Aldono, Fr. 1,50

GAZETOJ EN ESPERANTO

La Revuo

Senutile estas paroli pri la utileco de la Esperanta literaturo por la rapida kaj regula disvolviĝo kaj disvastiĝo de nia lingvo.

Por helpi tiun floradon, estis necese, ke ekzistu tute pure literatura gazeto donanta neeldonitajn verkojn de la plej bonaj jam multaj pure esperantaj aŭtoroj, kaj koniganta plie, la plej belajn literaturajn ĉefverkojn de ĉiuj landoj, tradukitajn esperanten, de plej fidindaj kaj lertaj esperantistaj verkistoj de la lando mem.

Tia gazeto kreiĝis. Ĝi estas « La Revuo », fondita kaj direktata de la jaro 1906, de CARLO BOURLET, *Profesoro ĉe la « Conservatoire National des Arts et Métiers de Paris » kaj Prezidanto de la « Pariza Esperantista Grupo ».*

Krom ĝia nepra utileco, kiun pruvas ĝia sukceso « La Revuo » havas altvaloran privilegion. Efektive, ĝi estas la sola, *kiu enkalkulas en sia efektiva Redaktoraro, nian amatan de ĉiuj Majstron* **D^ro^ L. L. Zamenhof,** *kiu, ĉiumonate, konstante, aperigas en ĝi multŝatatan artikolon aŭ tradukon. Tial, « La Revuo » estas nun la plej legata kaj ŝatata revuo el la nuresperanta gazetaro, kaj kalkulas abonantojn, eĉ en la landoj la plej malproksimaj.*

Grandformate kaj luksege eldonita ĝi entenas almenaŭ, 48 blankajn paĝojn da literatura teksto, kaj plie 16 rozkolorajn paĝojn sur kiuj estas interesega felietono pri la movado esperanta, anoncoj, reklamoj, k. t. p.

La jara abonkosto estas en Francujo Fr. 6, kaj en la aliaj landoj Fr. 7. Numeroj aĉeteblaj : po Fr. 0,50 ĉe ĉiuj libristoj.

Specimenon senpagan, oni petu de la Firmo Hachette & K^o^, Paris.

Scienca Gazeto

Se « La Revuo » celas konigi la ĉiulandajn literaturojn kaj la plej famajn literaturistojn, « Scienca Gazeto » celas konigi la plej gravajn kaj novajn eltrovaĵojn kaj elpensaĵojn de la homa spirito. Ĝi, estas tre interesa vulgarigilo por la scienca kaj industria progreso. Ĝi povas esti komprenata de ĉiuj : de neteknikistoj kaj ne scienculoj. Verkita simple, klare, la novaj adeptoj de nia lingvo eĉ legas ĝin facile.

« Scienca Gazeto » estas la oficiala organo de la potenca « Internacia Scienca Esperantista Asocio », kiu enkalkulas en sia membraro multon el la plej famaj sciencistoj el ĉiuj nacioj kaj fakoj. Tio pruvas la favoron, kun kiu ĝi estas taksata eĉ de altranguloj.

*La Esperantistoj do devas esti dankemaj al ĝia Direktoro-Fondinto, S^ro^* VERAX, *verkinto de multaj sciencaj kaj teknikaj verkoj, ke li kreis tiun utilegan revuon. Dank' al ĝi la Esperantistoj povas fieri pri sia lingvo, kiu tiel montras sian taŭgecon tiom por la literaturaj verkoj, kiom por la precizaj sciencoj.*

La jara abono de « Scienca Gazeto » estas Fr. 7,50. Ĉiu abono komenciĝas la 1 de Januaro. Apartaj numeroj kostas Fr. 0,75.

Senpagan specimenon petu rekte de la Firmo Hachette & K^o^.

Ĉefaj abonejoj sur la unuan paĝon de la kovrilo.

1836 12. — Coulommiers. Imp. PAUL BRODARD. — 1-13.